

Satu Rautanen

HERRA HAKKARAISEN TALON SUURI SEIKKAILU

Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosiaalipedagoginen lapsi- ja nuorisotyö
2011

HERRA HAKKARAISEN TALON SUURI SEIKKAILU

Rautanen, Satu
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Syyskuu 2011
Ohjaaja: Kumpulainen Lenita
Sivumäärä: 50
Liitteitä: 13

Asiasanat: elämyspedagogiikka, seikkailukasvatus, lapsen motorinen, sosiaalinen ja tiedollinen kehitys

Opinnäytetyöni kohteena olivat Muistolan päiväkodin lapset ja Herra Hakkaraisen talo Sastamalan Vammalassa, joka koostuu kirjailija Mauri Kunnaksen tuotantoon liittyvistä tarinoista. Herra Hakkaraisen talossa pääsee tutustumaan Kaikkien aikojen avaruuteen, Kuningas Artturin ritarien matkaan, Koiramäen lapset kaupunkimiljööseen sekä Koirien Kalevalaan. Opinnäytetyöni tarkoituksena oli tutkia, miten Herra Hakkaraisen talo toimii seikkailua ja elämyksiä tarjoavana lasten toimintapaikkana, sekä miten järjestämäni Herra Hakkaraisen talon suuri seikkailu tukee lasten tiedollista, motorista sekä sosiaalista kehitystä.

Tutkimustulosta selvittääkseni järjestin toiminnallisen Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun, johon osallistuivat Muistolan päiväkodin kolmi-viisivuotiaat lapset. Herra Hakkaraisen talon suuressa seikkailussa lapset kiersivät viisi eri tehtävapistettä, jotka olivat tavoitteellisia lasten motorista, sosiaalista ja tiedollista kehitystä tukevia. Tehtävapistettä olivat Liikuntapiste, Yhdessä tekemisen -piste, Jännityspiste, Sattutuokiopiste ja Ongelmanratkaisupiste. Herra Hakkaraisen suuren seikkailun aikana tein myös omia havaintoja opinnäytetyöni tavoitteiden toteutumisten arvioinnissa.

Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun jälkeen annoin Muistolan päiväkodin henkilökunnalle sekä Herra Hakkaraisen talon henkilökunnalle palautelomakkeen, joista opinnäytetyöni tavoitteiden toteutuminen selviää. Opinnäytetyössäni käytin teoriana seikkailukasvatusta ja elämyspedagogiikkaa, sekä lasten kasvua ja kehitystä, keskittyen erityisesti kolmi-viisivuotiaiden lasten motoriseen, sosiaaliseen ja tiedolliseen kehitykseen.

Tutkimuksessani kävi ilmi, että Herra Hakkaraisen talo jo sellaisenaan toimii elämyksiä ja seikkailua tarjoavana lasten toimintapaikkana, koska paikka on lapsille uusi ja erilainen elämys, jota he eivät muualla pääse kokemaan. Lisäksi palautteiden ja omien havaintojeni perusteella järjestämäni Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun tehtävapistet tukivat lasten motorista, sosiaalista ja tiedollista kehitystä.

Herra Hakkaraisen talolta kehitysehdotukseksi sain ajankohdan uudelleen määrittämisen. Heille järjestämästäni Herra Hakkaraisen talon suuresta seikkailusta olisi ollut enemmän hyötyä esimerkiksi syksyllä tai talvella. Huomasin myös, että lasten ikäjakauma oli liian iso, joten jatkossa järjestäisin Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun joko kolmi-nelivuotiaille tai neli-viisivuotiaille.

THE GREAT ADVENTURE IN THE HOUSE OF MR. CLUTTERBUCK

Rautanen, Satu
Satakunta University of Applied Sciences
Bachelor's Degree Programme in Social Services
September 2011
Supervisor: Kumpulainen Lenita
Number of pages: 50
Appendices: 13

Keywords: experience pedagogy, adventure education; the development of motor, social and cognitive skills in children

The subjects of my thesis were the children of the Muistola nursery school and The House of Mr. Clutterbuck in Sastamala, Vammala. The House involves themes from the stories of children's author Mauri Kunnas; in The House children may explore, for instance, the *Space of All Times*, *The Tails of King Arthur*, the urban setting of *Doghill Kids go to Town*, and *The Canine Kalevala*. The aim of my thesis was to study how the House acts as a location of experience and adventure, and how the adventure event I organized supported the development of motor, social and cognitive skills in the participating children.

I conducted the study by organizing an active event in The House for the three- to five-year-old children from the Muistola nursery school. In the Great Adventure in the House of Mr. Clutterbuck children performed five different tasks which were designed to encourage the development of motor, social and cognitive skills. The tasks were called Physical Education, Working Together, Thrills, Fairy Tale and Problem Solving. During The Great Adventure I also made my own observations as to how well I had succeeded in assessing the aims of my thesis.

After the Great Adventure in the House of Mr. Clutterbuck I gave to the staff of both the nursery school and The House a feedback form to establish if I had achieved the objectives of my thesis. My thesis observes the growth and development of children from the perspective of the theories of adventure education and experience pedagogy, focusing on the development of motor, social and cognitive skills in three- to five-year-old children.

The study shows that The House of Mr. Clutterbuck in itself provides children with adventure and new experiences as the location is unfamiliar to them, and it is also inherently different from everything that children have the chance to experience elsewhere. In addition, the tasks in The Great Adventure in the House of Mr. Clutterbuck supported the development of motor, social and cognitive skills in children according to both the feedback and my own observations.

The feedback I received from The House of Mr. Clutterbuck suggested re-evaluating the date of the event. They reasoned that The Great Adventure would have been more useful had it taken place during the autumn or winter. I also noticed that the age distribution of the children was too great, so in the future I would organize The Adventure to children of three to four or four to five years old.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	MAURI KUNNAS JA HERRA HAKKARAISEN TALO	8
	2.1 Mauri Kunnas.....	8
	2.2 Herra Hakkaraisen talo.....	9
3	SEIKKAILUKASVATUS	12
	3.1 Seikkailukasvatuksen määritelmä ja tavoitteet	12
	3.2. Seikkailukasvatus ja elämyspedagogiikka varhaiskasvatuksessa	14
4	LAPSEN KEHITYKSEN ERI OSA-ALUEET HERRA HAKKARAISEN TALON SUURESSA SEIKKAILUSSA.....	16
	4.1 Lapsen motorinen kehitys	17
	4.2 Lapsen tiedollinen kehitys	18
	4.3 Lapsen sosiaalinen kehitys.....	20
	4.3.1 Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot	21
	4.3.2 Lapsen hyvä itsetunto	23
5	HERRA HAKKARAISEN TALON SUUREN SEIKKAILUN VALMISTELU	25
	5.1 Seikkailukasvatuksen elementit/tehtäväpisteet	25
	5.1.1 Liikunnalliset taidot	25
	5.1.2 Ongelmanratkaisutilanteet	26
	5.1.3 Yhdessä tekeminen	27
	5.1.4 Jännitys ja omien rajojen kokeilu	28
	5.1.5 Satutuokio	28
	5.1.6 Elämyskokemus	29
	5.2 Seikkailuun valmistautuminen päiväkodissa	30
	5.3 Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun materiaalit	30
	5.4 Suuren seikkailun valmisteluun liittyvät ajatukset ja tunteet.....	31
6	HERRA HAKKARAISEN TALON SUUREN SEIKKAILUN TOTEUTUS	33
7	HERRA HAKKARAISEN TALON SUUREN SEIKKAILUN PALAUTE.....	37
	7.1 Muistolan päiväkodin henkilökunnan palaute	37
	7.1.1 Liikuntapiste	37

7.1.2 Ongelmanratkaisupiste.....	38
7.1.3 Yhdessätekemisen piste	38
7.1.4 Jännityspiste.....	39
7.1.5 Satutuokiopiste.....	40
7.1.6 Sanallinen palaute ja kehittämissuhteita	40
7.2 Herra Hakkaraisen talon henkilökunnan palaute	42
7.2.1 Seikkailun tarpeellisuus/kiinnostavuus Herra Hakkaraisen talolle.....	42
7.2.2 Opinnäytetyön suunnitteluprosessi	43
7.2.3 Opinnäytetyön aikataulutus	43
7.2.4 Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun toteutus.....	44
7.2.5 Sanallinen palaute ja kehittämissuhteita	44
8 LOPPUPOHDINTA.....	46

LÄHTEET

LIITTEET

1 JOHDANTO

Herra Hakkaraisen talo on ollut Sastamalassa jo lähes kahdeksan vuotta ja se on erittäin suosittu tutustumiskohde lapsiperheillä. Perheitä saapuu ympäri Suomea tutustumaan Herra Hakkaraisen taloon. Talossa käy myös todella paljon päiväkotiryhmiä. Idea opinnäyteyöhöni lähtikin juuri kiinnostuksestani tietää, miten taloa voisi hyödyntää lasten kehityksen tukemiseen. Talo sellaisenaan tukee jo lasten leikkiä, mutta halusin tutkia, miten pienillä lisäyksillä talo voisi enemmän tukea lasten tiedollista, motorista ja sosiaalista kehitystä. Olen käynyt useaan otteeseen Herra Hakkaraisen talossa ja yhä uudelleen se ilahduttaa ja kiinnostaa minua. Olen jopa itsekin kerran kulkenut unissakävelevänä Herra Hakkaraisena. Se oli hieno kokemus tavata lapsia puvun sisällä ja huomata kuinka erilaisesti lapset suhtautuvat isoon, liikkuvaan tuttuun hahmoon. Opinnäytetyöni vaikuttimena ja tausta-ajatuksena oli myös saada seikkailukasvatuksen käsitettä tutummaksi päiväkoteihin, sillä käsite on vielä melko uusi ja outo varhaiskasvatuksessa.

Opinnäytetyössäni tarkoituksena oli tutkia, miten Herra Hakkaraisen talo voisi toimia seikkailua ja elämyksiä tarjoavana lasten toimintapaikkana, sekä miten järjestämäni Herra Hakkaraisen talon suuri seikkailu tukee lasten tiedollista, motorista sekä sosiaalista kehitystä. Keskiviikkona 8.6.2011 järjestin Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun, johon Muistolan päiväkodin Puolukat eli noin kolmi-viisivuotiaat lapset osallistuivat. Muistolan päiväkotinäkö on Vammalan vanhin päiväkotinäkö, jossa tärkeitä osa-alueita toiminnassa ovat musiikki, leikki ja liikunta. Lapset jaettiin neljään eri ryhmään, ja he kaikki saivat oman kartan. He lähtivät kiertämään talossa olevia eri pisteitä omissa ryhmissään. Kun tehtäväpiste oli suoritettu, saivat lapset karttaansa taran kyseisen pisteen kohdalle. Kartan toinen puoli toimi kunniakirjana, joka allekirjoitettiin kun kaikki pisteet oli suoritettu ja minkä lapset saivat mukaansa muistoksi seikkailusta. Seikkailun jälkeen lapset saivat vapaasti tutustua taloon. Muistolan päiväkodin ja Herra Hakkaraisen talon henkilökunnat saivat mukaansa palautelomakkeet seikkailusta.

Tehtävät liittyivät Herra Hakkaraisen talon huoneiden teemoihin ja olivat tavoitteellisia ja lasten normaalia tiedollista, motorista ja sosiaalista kehitystä tukevia. Herra Hakkaraisen talon suuressa seikkailussa taustalla oli vaikuttimena seikkailukasvatus ja elämyspedagogiikka, niinpä seikkailun tehtäväpisteet olivat Mikael Kokljuschkin kirjan *Seikkailuun!* (1999) seikkailuelementtien pohjalta tehdyt. Tehtäväpisteiden teemat olivat liikunnalliset taidot, ongelmanratkaisu, yhdessä tekeminen, jännitys ja omien rajojen kokeilu, erilaisten lasten huomioiminen sekä elämyskokemus.

Opinnäytetyöni kirjallinen osio alkaa Mauri Kunnaksen eli Herra Hakkaraisen luojan, ja Herra Hakkaraisen talon esittelyllä, josta siirryn käsittelemään teoriana seikkailukasvatusta ja elämyspedagogiikkaa sekä lasten kasvua ja kehitystä, keskittyen lasten motoriseen, sosiaaliseen ja tiedolliseen kehitykseen. Iso osa opinnäytetyöstäni oli Herra Hakkaraisen suuren seikkailun valmistelut, erityisesti tehtäväpisteiden suunnittelu, jota käsittelem teoriaosuuden jälkeen. Etukäteisvalmisteluiden jälkeen oli Herra Hakkaraisen suuren seikkailun toteutus ja sen jälkeen palautteiden käsittely. Loppupohdinnassa käsittelem tavoitteiden täyttymisen, oman ammatillisen oppimiseni, sekä myös lasten ja seikkailuuni osallistuneiden aikuisten kokemukset ja oppimisen sekä myös seikkailun kehityksen kohteet.

2 MAURI KUNNAS JA HERRA HAKKARAISEN TALO

2.1 Mauri Kunnas

Herra Hakkaraisen talon toiminnot perustuvat Mauri Kunnaksen tekemiin kirjoihin. Mauri Kunnas syntyi 11.2.1950 puusepän perheeseen. Lapsuudenkoti oli omakotitalo rautatieaseman lähellä Vammalassa. Mauri Kunnaksen ollessa pieni, hänen isänsä teki puusta lasten leluja mutta siirtyi myöhemmin huonekalujen tekemiseen. Maurin äiti Martta oli kotiäitinä, mutta siirtyi myöhemmin työhön Vammaskosken tehtaan työmaaruokalaan. Maurilla on kaksi vanhempaa sisarusta Matti ja Pirkko, jotka ovat kumpikin taitavia piirtäjiä, mutta Matista tuli lakimies ja Pirkosta oopperalaulaja. (Kunnas 2008)

Mauri Kunnaksen piirtämiseninnostus alkoi jo pienenä sillä hän oppi lukea ja kirjoittaa varhain. Kun ei ollut rahaa ostaa kirjoja, Kunnas piirsi niitä itse, mm. lempikirjansa Kasper, Jesper ja Joonatan. Hän teki myös itse mm. joulukalentereita, sarjakuvalehtiä, sormielokuvia, filmirullia, pelikortteja ja karttoja. Kunnas ei pitänyt itseään kummoisenkaan piirtäjänä, hänen mielestään kaverit piirsivät paremmin. Kunnaksen suosikki kirjoja oli aiemmin kertomani Kasper, Jesper ja Joonatan ja Viisikko sekä Aku Ankka. (Kunnas 2008)

Mauri Kunnas kävi koulunsa Vammalassa ja ylioppilaaksi hän pääsi 1969. Kunnas valmistui graafikoksi Suomen Taideteollisesta korkeakoulusta vuonna 1975. Tämän jälkeen Kunnas teki töitä eri lehdissä kuten Aamulehdessä, Turun sanomissa, Helsingin sanomissa, hän teki usein pilapiirroksia. Kunnas meni naimisiin vuonna 1977 Tarja nimisen naisen kanssa. Heillä on kaksi tytärtä Jenna (syntynyt 1983) ja Noora (syntynyt 1987). (Kunnas 2008)

Mauri Kunnaksen ensimmäinen lastenkirja, Suomalainen tonttukirja, ilmestyi vuonna 1979 ja kirja oli menestys Suomessa. Ensimmäinen Koiramäki kirja oli nimeltään

Koiramäen talossa ja se ilmestyi vuonna 1980. Kunnas teki myös kirjasarjan nimeltä Riku, Roope ja Ringo. Animaatioelokuva Joulupukki ja noitarumpu ilmestyi vuonna 1996. Vuodesta 1983 eteenpäin Kunnakselta on tullut noin yksi kirja vuodessa ja lasten kuvakirjoja on jo yli 40 kappaletta. (Kunnas 2008)

2.2 Herra Hakkaraisen talo

Herra Hakkaraisen talo on lähtenyt liikkeelle hankkeesta, jonka hallinnoinnista vastasi Vammalan seudun yrityspalvelu Oy, Mauri Kunnaksen luvalla käynnistettiin kyseinen hanke. Herra Hakkaraisen talo on perustettu vuonna 2003 Vammalaan, nykyiseen Sastamalaan. Talo koostuu näyttelystä, jonka omistaa Sastamalan kaupunki. Näyttely muodostuu Mauri Kunnaksen neljän eri kirjan temasta: Koirien Kalevala, Kuningas Artturin ritarit, Kaikkien aikojen avaruus sekä Koiramäen lapset kaupungissa. Talosta löytyy myös Ihanien tavaroiden kauppa, joka on Satakunnan käsi- ja taideteollisuus ry:n omistama ja myös talon koko henkilökunta on yhdistyksen palveluksessa. Ihanien tavaroiden kaupasta voi ostaa matkamuistoja liittyen Mauri Kunnaksen tuotantoon, talossa on myös galleria ja lasten toimintahuone sekä Sastamalan seudun matkailuneuvonta.

Satakunnan käsi- ja taideteollisuus ry huolehtii Herra Hakkaraisen talon näyttelystä, valvonnasta ja opastuksesta sekä markkinoinnista. Yhdistys on tehnyt ylläpitösopimuksen talosta kaupungin kanssa. Yhdistys huolehtii myös matkailuneuvonnasta Sastamalan seudun yrityspalvelu Oy:n kanssa tekemänsä sopimuksen puitteissa. Jotta taloa pystyy hahmottamaan, olen liittänyt liitteisiin kuvia Herra Hakkaraisen talon eri huoneista, olen itse ottanut kuvat ja minulla on lupa käyttää niitä opinnäytetyössäni. (Herra Hakkaraisen talon www-sivut, 2006)

Kun Herra Hakkaraisen taloon astuu sisään, saapuu ensimmäisenä Ihanien tavaroiden kauppaan (LIITE 1), joka pursuaa Mauri Kunnaksen tuotantoon liittyviä tuotteita. Löytyy koulutarvikkeita, pelejä, leluja, mukeja, karkkia, tietysti kirjoja ja paljon kaikkea muuta. Lippuja ostaessa näyttelystä kuuluu jo kaikenlaisia jänniä ääniä. Ei muuta kun liput mukaan ja tutustumaan taloon.

Ensimmäisenä näyttelykohteena on Koirien Kalevala (LIITE 2). Molemmin puolin huonetta on pienoismalleja susien sekä koirien kotikylistä. Kulmassa on jättiläiskivi nimeltä Antero Vipunen, jonka suuhun on mahdollisuus kiivetä kuuntelemaan Vipusen juttuja. Vipusen vieressä on myös suuri puu, josta roikkuu monta pientä hämähäkkiä, tarkoituksena on etsiä kuinka monta hämähäkkiä löydät puusta. Katossa on myös kuvattuna kohtaaminen Sammon ryöstöstä. Huoneessa kuuluu sammon taontaa ja suden höpinöitä. Huoneessa on paljon pieniä yksityiskohtia, joiden katsomisessa vie rähtää tovi.

Tämä huone perustuu Mauri Kunnaksen kirjaan Koirien Kalevala (1992). Kirja perustuu Suomen kansalliseepokseen Kalevalaan, joten tarinan henkilöt on myös nimetty Kalevalan henkilöiden mukaan. Mauri Kunnaksen versiossa Koirien Kalevala päähenkilöt ovat joko koiria kuten Vaka vanha Väinämöinen, Seppo Ilmarinen ja Joukahainen, susia kuten Pohjolan emäntä Louhi ja Pohjolan neito tai kissoja kuten Ahti Lemminkäinen ja tämän äiti. (Kunnas 1992)

Kun mennään seuraavaan huoneeseen, jonka teemana on Kuningas Artturin ritarit (LIITE 3), yläpuolella on suuren suuri peto, jolla on käärmeen pää, leopardin ruumis, hirven jalat ja jonka mahasta kuuluu kolmenkymmenen koiran haukuntaa aina kun sen ali kulkee. Huoneessa avautuu Kuningas Artturin pyöreä pöytä ritareineen. Taustalla on myös linna, jonne pääsee kiipeämään rappusia ylös ja liukumäkeä alas. Huoneesta löytyy myös ritarien ja linnanaitojen roolivaatteet, jotka on mahdollista pukea päälle. Huoneessa kuuluu kuorsausta, mistä ääni oikein tulee? Herra Hakkarainenhan se tietysti nukkuu ritarien pöydän yläpuolella olevan lampun päällä.

Tämä huone perustuu Mauri Kunnaksen kirjaan Kuningas Artturin ritarit (1997). Tämä kirja taas on vuorostaan kissojen kirja kun Koirien Kalevala oli enimmäkseen koirien kirja ja päähenkilöt ovatkin kaikki kissoja. Kuningas Artturin ritarit -kirja pitää sisällään monia lyhyitä tarinoita. Kirja kertoo aina alusta saakka miten Kuningas Artturista tuli kuningas, joka pohjautuu tarinaan Miekka kivessä. Miten pyöreä pöytä ja sen ritarit ovat kehittyneet, kuinka Artturi saa itsellensä taikavoimilla varustetun miekan Excaliburin ja kuinka monien kammelluksien jälkeen Artturi lopulta luopuu taikamiekastaan. (Kunnas, 1997)

Kun mennään alakertaan, vasemmalta löytyy huone Kaikkien aikojen avaruus (LIITE 4). Lattia on pehmustettu muistuttamaan ikään kuin planeetan pintaa. Taivaalla näkyy tähtiä ja avaruusmatoja kypärineen. Huoneessa on mahdollista pukeutua avaruuspukuun, -kypäriin ja happireppuihin ja lähteä avaruusseikkailuun koulubussilla. Kun mennään koulubussiin sisään, on mahdollista lähteä seitsemän minuutin matkalle Plutoon ja takaisin. Bussissa on myös selostus matkan eri vaiheista, matkan aikana tutustutaan eri planeettoihin. Koulubussissa on kaksi näyttöä joista näkyy avaruuteen. Bussia on myös mahdollisuus ohjata monilla eri ohjaimilla.

Tämän huoneen teema liittyy Mauri Kunnaksen Kaikkien aikojen avaruus –kirjaan (1989). Kirjan tapahtumat liittyvät vuoteen 3000, jolloin avaruusmatkailu on arkipäivää ja maan asukkaat asuvat ja työskentelevät avaruudessa eri planeetoilla ja kuissa. Kirjassa Koiraporin ala-asteen luokka lähtee luokkaretkelle avaruuteen. Koululaiset kulkevat avaruusbussilla, joka kulkee valonnopeudella. Koululaiset käyvät tutustumassa kaikkiin planeettoihin ja matka Plutoon ja takaisin maahan kestää kaksi päivää. (Kunnas, Kaikkien aikojen avaruus- kirja, 1989) Kirja on erittäin opettavainen, sillä siinä saadaan tietoa eri planeetoista, auringosta, tähdistä, kuista, maan vetovoimasta, galaksista ja paljon muusta.

Viimeisimpänä huoneena on Koiramäen lapset kaupungissa (LIITE 5). Vanhan ajan kaupungista löytyvät Kinkkeliinin sekatarakauppa, apteekki ja suutarin ja kellosepän pajat. Tässä huoneessa kaikilla muilla tavaroilla saa leikkiä paitsi apteekin. On myös mahdollista pukeutua vanhan ajan vaatteisiin ja leikkiä Kinkkeliinin sekatarakaupassa kauppiasta ja myydä kalaa, perunaa ja makkaraa. Tästä huoneesta löytyy myös nukketheaterinurkkaus, jossa on tämän huoneen eri hahmoja käsinukkeina. Lapset pääsevät kokeilemaan myös käsinukkeja.

Tämä huone perustuu Mauri Kunnaksen kirjaan Koiramäen lapset kaupungissa (1982). Kirjan tarina sijoittuu vanhanajan elämään. Kirjassa Koiramäen lapset Elsa ja Kille ovat lähteneet tapaamaan serkkujaan Tassulan kaupunkiin. Elsa ja Kille asuvat maalla, joten kaupunki on jännittävä paikka lapsille. He pääsevät käymään torilla, jossa on kova vilskettä ja vilinä, he pääsevät käymään kaupungin keskustassa, jossa asuu säätyläisperheitä, näkevät he oikeita sotilaitakin. He pääsevät myös tutustumaan

apteekkiin, suutariin, kellosepän työhön, savenvalajan työhön ja myös lehden painantaan sekä kouluun. (Kunnas, 1982)

Herra Hakkaraisen talosta löytyy vielä lasten toimintahuone/galleria (LIITE 6). Toimintahuoneessa pyörii koko ajan Mauri Kunnaksesta kertova video, jossa Mauri Kunnas kertoo mm. miten hänen eri kirjansa ovat syntyneet ja mistä hän on saanut ideat kirjojen tarinoihin. Toimintahuoneessa voi myös piirtää vapaasti mitä haluaa sekä lukea Mauri Kunnaksen kirjoja. Useimmat piirustukset liittyvät kirjailija Mauri Kunnaksen tuotantoon ja kuvat voi ottaa joko mukaan tai jättää toimintahuoneeseen. Toimintahuoneen seinillä on useita piirustuksia esillä.

Herra Hakkaraisen talo avasi ovensa ensimmäisen kerran 27.6.2003. Aluksi Herra Hakkaraisen talossa oli vain näyttelyt Koirien Kalevala ja Kuningas Artturin ritarit. Alakerrassa oli suurempi näyttely mm. eri Mauri Kunnaksen kirjan hahmoista. Talossa toimi myös myymälä ja matkailuneuvonta. Vuonna 2005 näyttely laajeni ja alakertaan tuli Koiramäen lapset kaupungissa, apteekki, kauppa, suutari ja kelloseppä. Kaikkien aikojen avaruus tuli Herra Hakkaraisen taloon vuonna 2006. Koiramäen lapset kaupungissa sekä Kaikkien aikojen avaruuden myötä galleria pieneni lasten toimintahuoneeseen. (Herra Hakkaraisen talon www-sivut, 2006)

3 SEIKKAILUKASVATUS

3.1 Seikkailukasvatuksen määritelmä ja tavoitteet

Seikkailukasvatus varhaiskasvatuksessa on vielä uusi asia Suomessa, jota ei kovin hyvin tiedosteta. Seikkailukasvatuksen lisäksi Suomessa puhutaan myös seikkailuterapiasta, elämyspedagogiikasta, sekä toiminnallisesta ja kokemuksellisesta oppimisesta. Yhteistä näille kaikille on kuitenkin toiminta, elämys ja kokemus. Seikkailukasvatuksella tarkoitetaan juuri toimintaa eli lapset saavat aktiivisesti tehdä ja kokeilla ja lapset kokevat jotain uutta ja jännittävää. Seikkailukasvatuksella tarkoitetaan myös kokemusta uudesta asiasta sekä elämystä. Lapset oppivat uusia asioita

kokeilun kautta ja näin puhutaankin kokemuksellisesta oppimisesta, jossa fyysinen puoli on tärkeää. Seikkailukasvatuksessa myös tunteilla on suuri merkitys. Näin seikkailukasvatus kehittää ja tukee lasten motorista ja sosiaalista kehitystä. (Kokljuschkin 1999, 31)

Nykyään on paljon erilaisia play station –pelejä ja tietokonepelejä, joissa ainoastaan peukalot saavat liikuntaa. Monilta nykyajan lapsilta puuttuu ulkoleikit ja mielikuvitusleikit kavereiden kanssa. Monille lapsille, jotka asuvat keskellä vilkasta keskustaa, on esimerkiksi metsä aivan vieras ja jopa pelottava paikka. Mielestäni saisi päiväkoedeissa ja myös koulussa käyttää kasvatus- ja opetusmenetelmänä seikkailukasvatusta, sillä sitä voidaan käyttää monipuolisesti oppimisen apuna. Näin saadaan myös oppimisesta mielenkiintoista.

Mikael Kokljuschkin kirjassa *Seikkailuun* (1999) hän kertoo mielestäni hyvän esimerkin, että seikkailuretkellä lähimetsään voidaan tutustua luontoon ja konkreettisesti opetella eri puiden nimiä tai kasvien nimiä, kuin istua tylsässä luokahuoneessa ja lukea samat asiat kirjasta. Myös matematiikan opiskelua voi hyödyntää metsän keskellä tai koulun pihalla. Vain mielikuvitus on rajana. Näin myös eri oppimistyylyt huomioidaan, joku oppii paremmin näkemällä, joku kuulemalla, joku tunnustelemalla. Seikkailukasvatuksessa nämä kaikki aistikanavat ovat käytössä ja se onkin kokonaisvaltaista oppimista. Lapsi oppii uusia asioita parhaiten tekemällä niitä itse. Näin totesi Kokljuschkin, ja olen täysin samaa mieltä. (Kokljuschkin 1999, 16)

Seikkailukasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen tiedollista, sosiaalista, motorista sekä kokonaispersoonallisuuden kehittymistä mikä tukee lapsen itsetunnon kehittymistä. Toiminnan kautta voidaan opetella esimerkiksi matematiikkaa tai äidinkieltä. Tavoitteena on myös onnistumisen kokemus sekä yhteistyötaitojen opettelu. Seikkailukasvatuksessa myös rohkaistaan lasta kokeilemaan uusia asioita, sekä tuetaan lapsen kekseliäisyyttä, keskeistä on myös yllätyksellisyys. (Kokljuschkin 1999, 35)

Seikkailukasvatuksen keskeisiä elementtejä ovat Kokljuschkin mukaan liikunnallisten taitojen kehittäminen, ongelmaratkaisutilanteet, erilaisten lasten huomioiminen, yhdessä tekeminen, jännitys ja omien rajojen kokeilu sekä elämykset. Ennen kaikkea tärkeää on huomioida lasten turvallisuus. Nämä tekijät luovat pohjaa seikkailutoi-

minnalle ja nämä asiat myös minä huomioin omassa Herra Hakkaraisen talon suuressa seikkailussa.

3.2 Seikkailukasvatus ja elämyspedagogiikka varhaiskasvatuksessa

Elämyspedagogiikan taustalla on ajatus luoda toimintaa, missä lapsella on mahdollisuus kokea erilaisia tunteita, kuten onnistumisen tunteita sekä pettymystä, joka kasvattaa ihmisenä, oivaltamisen elämyksiä, ryhmätyöskentelytaitoja sekä itsetunnon vahvistumista. Varhaiskasvatuksessa erilaiset arvot kuten leikki, luonto ja ympäristö sekä yksilöllisyys ja yhteistoiminta liittyvät vahvasti elämyspedagogiikan arvoihin. (Karppinen & Latomaa 2007, 193)

Jotta elämyspedagogiikkaa voidaan käyttää mahdollisimman monipuolisesti päiväkodissa, olisi koko päiväkodin henkilökunnan hyvä sitoutua toimintaan, käydä pienimuotoinen koulutus sekä päästä itse kokemaan seikkailu (Karppinen & Latomaa 2007, 194). On erittäin tärkeää, että koko henkilökunta sitoutuu toimintaan, näin kaikilla on yhteiset tavoitteet ja päämäärät ja näin toiminnasta tulee myös johdonmukaista ja selkeää. Myös koulutus on tärkeää, jotta elämyspedagogiikasta saadaan kaikki hyöty irti, eikä se jää pinnalliseksi kokemukseksi. On tärkeää myös päästä itse kokemaan seikkailu, jotta pystyy näkemään tilanteet myös kokijan näkökulmasta, eikä pelkästään seikkailun järjestäjän näkökulmasta. Erityisen tärkeää elämyspedagogiikassa on huomioda lapset. Ideat ja ajatukset elämyspedagogiikan toteuttamiselle lähtee lasten arjesta. Haastavaa siitä tekee sen, että elämyspedagogiikka tukee lapsen normaalia kasvua ja kehitystä. Tarkoitus on oppia elämyksen kautta ja siirtää taidot arjen tilanteisiin. (Karppinen & Latomaa 2007, 199)

Seikkailu on tuttua monille päiväkodeille, esimerkiksi metsäretken muodossa, mutta jotta seikkailusta saadaan elämyspedagogiikan mukainen, seikkailutoiminnan reflektointi eli läpikäyminen on tärkeää. Reflektoinnissa on tärkeää, että seikkailu käydään läpi mahdollisimman pian toiminnan jälkeen. Esimerkiksi pohditaan mitä seikkailussa tapahtui ja miltä lapsesta tuntui sekä syitä tuntemuksille. Esimerkkejä reflektoinnille ovat esimerkiksi keskustelut, joissa lapsilla on mahdollisuus olla myös vain kuuntelijan roolissa, muita ovat piirtäminen ja muovaileminen. (Karppinen & Latomaa 2007, 194)

Esimerkiksi metsäretken jälkeen päiväkodissa voitaisiin keskustella mikä oli kivointa ja mikä jännittävintä ja tämän lisäksi voitaisiin piirtää metsäretkeen liittyviä asioita. Ikimuistoksen retkestä tekee jos metsässä otettaisiin lapsista kuvia sekä mukaan esimerkiksi lehtiä, jotka voitaisiin myöhemmin laittaa esille. Näin kuvien ja lehtien kautta retki voidaan käydä yhä uudestaan läpi muistelleen. Tavoitteena on, että saadaan lapset siirtämään toiminnasta saamansa kokemukset arkeen, jolloin uuden oppiminen tukee lapsen normaalia kasvua ja kehitystä (Karppinen & Latomaa 2007, 194). Pienetkin asiat opettavat, kuten kun kävellään kohti metsää, sovitaan, että jonnossa ei saa ohittaa ja on kuljettava tien reunassa tai metsässä jokainen pääsee kiipeämään kivelle ja asettamaan oman lippunsa kiven päälle. Tämä opettaa kärsivällisyyttä ja oman vuoron odottamista. Näistä opetuksellisista asioista on hyvä jutella päiväkodissa, esimerkiksi missä päiväkodissa joudutaan odottamaan omaa vuoroa.

Päiväkodissa ei tarvitse joka päivä toteuttaa elämyspedagogiikkaa vaan esimerkiksi kolme seikkailupäivää vuodessa ja muutamia pienempiä seikkailutapahtumia riittävät mainiosti (Karppinen & Latomaa 2007, 195). Isommista seikkailupäivistä on hyvä alkaa puhua jo ajoissa ja valmistautua siihen, (esimerkiksi tekemällä omat liput), jotta lapset osaavat odottaa seikkailua. Seikkailupäivänä lapset ovat innoissaan toteuttamassa seikkailua ja lopuksi seikkailun jälkipuinti, näin seikkailusta saadaan johdonmukainen kokonaisuus.

4 LAPSEN KEHITYKSEN ERI OSA-ALUEET HERRA HAKKARAISEN TALON SUURESSA SEIKKAILUSSA

Lapsen kasvuun ja kehitykseen vaikuttavat perimä/kypsyminen, ympäristö ja oma aktiivisuus. Perimä on geenien säätelemää kun taas perimä säätelee kypsymistä. Lapsen on oltava tarpeeksi kypsä oppiakseen uusia asioita. Esimerkiksi lapsi on valmis oppimaan kävelemään kun lapsen fyysinen voima ja motorinen hallinta ovat riittävästi kypsyneet. Lasten herkkyykskaudet tarkoittavat, että lapsilla on parempi kyky oppia uusia asioita kun taas kriittinen kausi tarkoittaa, että silloin viimeistään lapsen on opittava uusi asia tai hän ei sitä enää opi. (Vilén, Vihunen, Vartiainen, Sivén, Neuvonen & Kurvinen 2006, 132)

Ympäristön merkitys lasten kasvussa ja kehityksessä sekä seikkailukasvatuksessa on suuri. Ympäristö tarkoittaa kaikkea sitä, missä lapsi kasvaa. Ympäristöä tarkastellaan kulttuurisesta ympäristöstä, eli sen hetkistä kulttuuria jossa lapsi asuu, sosiaalinen ympäristö tarkoittaa perhettä ja kavereita ja tunneilmapiirin ympäristö tarkoittaa millaisia tunteita lapsen ympärillä näytetään ja sallitaan. Fyysiseen ympäristöön kuuluu paikka, jossa asuu esimerkiksi kaupunki, sekä lelut ja leikkipaikat. Lasten kasvussa ja kehityksessä omalla aktiivisuudella tarkoitetaan omaa kiinnostusta ja sitä, miten hän alkaa ratkoa erilaisia asioita. Lapsen omaan aktiivisuuteen liittyy asioiden tutkiminen ja ihmetteleminen. Lapsi etsii myös omia mielenkiinnon kohteita. (Vilén ym. 2006, 133).

Lapsen kasvua ja kehitystä voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta kuten fyysinen ja motorinen kehitys, kognitiivinen kehitys, persoonallisuuden kehitys, sosiaalinen kehitys ym. Omassa opinnäytetyössäni olen keskittynyt lasten motoriseen, kognitiiviseen eli tiedolliseen sekä sosiaaliseen kehitykseen. Valitsin nämä kolme lapsen kasvun ja kehityksen osa-alueita, koska ne edustavat kolmea päälinjausta fyysistä, sosiaalista ja kognitiivista kehitystä, joiden kaikkien kolmen kehittyminen on tärkeää tasapainoisen lapsen kasvussa ja kehityksessä. Näitä kolmea linjausta yksilö kehittää

läpi koko elämänsä. Nämä kehityksen osa-alueet ovat myös Herra Hakkaraisen suuren seikkailun tehtävapisteen taustalla ja kehityksen ja tukemisen kohteena.

4.1 Lapsen motorinen kehitys

Lapsen fyysinen kasvu käsittää suurimaksi osaksi yksilön koon kasvamisen ja solujen lukumäärän (Vilén 2006, 133). Kun taas motorinen kehitys tarkoittaa lapsen liikkeiden kehitystä, joka jatkuu läpi elämän vauvasta vaariin. Motorisen kehityksen taustalla on keskushermoston, luuston ja lihaksiston kehitys, joiden perusteella motorinen kehitys määräytyy. Motoriseen kehitykseen vaikuttaa siis perimä, mutta ympäristön virikkeillä, lapsen persoonallisuudella sekä omalla aktiivisuudella on myös vaikutus siihen, mitä motorisia taitoja kukin lapsi lopulta hallitsee. (Vilén ym. 2006, 136)

Lapsen motorisessa kehityksessä on kaksi päälinjausta. Ensimmäiseksi lihasten säätely kehittyy päästä jalkoihin, eli ensin lapsi oppii pään hallinnan, sitten vartalon ja lopuksi jalkojen. Toiseksi lihasten säätely kehittyy keskeltä ääri-rajoihin eli lapsi oppii liikuttamaan ensin olkapäätä ja viimeiseksi sormia. Lapsen motorisen kehityksen vaiheita ovat sensomotoriikka ja refleksit ja opitut ja tahdonalaiset liikkeet. Sensomotorisella kehityksellä tarkoitetaan, että lapsi oppii aistiensa avulla reagoimaan ympäristön ärsykkeisiin. Refleksit ja heijasteet ovat synnynnäisiä, automatisoituneita liikkeitä kuten käsien ja jalkojen tarttumisheijasteet, jotka katoavat ensimmäisen vuoden aikana. (Vilén ym. 2006, 136)

Opitut ja tahdonalaiset liikkeet kehittyvät kun ensimmäisen ikävuoden kehitysheijasteet väistyvät. Karkeamotoriikalla tarkoitetaan Vilénin ym. mukaan suurten lihasryhmien hallintaa ja liikkumiseen tarvittavien lihastoimintojen koordinaatiota. Kun lapsi on kuukauden ikäinen, hän pystyy kääntämään päänsä sivulle ja jo ensimmäisen ikävuoteen mennessä lapsi oppii seisomaan ilman tukea sekä kävelemään tuettuna ja vähitellen hän alkaa kävellä itse. Nämä vaativat karkeamotoriikan kehittymistä. Hienomotoriikalla tarkoitetaan pienten lihasten hallintaa, joita tutkitaan yleensä käden taitoja testaamalla, kuten neljän - viiden kuukauden ikäisenä lapsi osaa siirtää tarttumisotteessa olevaa esinettä kädestä toiseen. (Vilén 2006, 138 - 142)

Motoristen taitojen kehittymisessä kolmi-nelivuotias lapsi osaa juosta kaatumatta, väistellä, ottaa laukka-askelia sekä loikkia. Hyppiessään lapsi osaa nostella jalkoja korkealla ja taivuttaa polviaan laskeutuessaan. Lapsi osaa kulkea portaita ja heittää palloa lyhyen matkaa. Kolmi-nelivuotias lapsi on hyvinkin liikkuvainen, lapsi ei halua olla paikoillaan, sillä hän rakastaa juoksemista ja haluaisi juosta vielä ja vieläkin enemmän. Kolmi-nelivuotiaan lapsen motorista kehitystä voi tukea mm. erilaisilla pallopeleillä, pallon heittäminen kehittää koordinaatio- ja tasapainokykyä. (Einon 1999, 28 - 29)

Neli-viisivuotias lapsi osaa jo tasapainoilla matalaa aitaa pitkin, kiivetä liukumäen portaita, kiipeillä isossa kiipeilytelineessä, ajaa polkupyörää, kantaa isoja leluja. Hän oppii esimerkiksi uimaan, luistelemaan, hiihtämään, tanssimaan ja hyppimään trampoliinilla. Neli-viisivuotias lapsi liikkuu kovin aikuismaisesti, mutta häneltä puuttuu kestävyys ja kyky ennakoida. Hän on hieman kömpelö, eikä ymmärrä tekojen seurauksia. Hienomotoriikka kehittyy myös tässä iässä. Neli-viisivuotiaan lapsen motorista kehitystä voi tukea mm. kiipeilyllä, pyöräilyllä, luistelulla ja pallopeleillä, heittäminen ja potkiminen sekä takaa-ajo ja väistelyleikeillä, jotka opettavat liikkeiden suunnittelua ja ennakointia. (Einon 1999, 28 - 29)

Käden ja silmän yhteistyö ovat tärkeä osa lapsen hienomotoriikan kehittymistä. Kolmi-kuusivuotias lapsi osaa piirtää kuvia, joista voi tunnistaa, että mitä ne esittävät. Lapsi osaa kirjoittaa nimensä, tehdä monimutkaisia palapelejä, pukeutua itse mutta voi tarvita vielä apua mm. kengännauhojen solmimisessa sekä napittamisessa. Kolmi-kuusivuotias on erittäin itsenäinen ja haluaa tehdä asioita itse. Usein tytöt pukeutuvat itsenäisemmin kuin pojat. Kolmi-kuusivuotiaan lapsen käden ja silmän yhteistyötaitoja voi kehittää ja tukea kannustamalla lasta pukeutumaan ja syömään itse. Antaa lapsen piirtää ja maalata itse. (Einon 1999, 62 - 63)

4.2 Lapsen tiedollinen kehitys

Kognitiivinen eli tiedollinen kehitys tarkoittaa havaitsemiseen, muistiin, ajatteluun, kieleen sekä oppimiseen liittyvää kehitystä. Tiedolliseen kehitykseen vaikuttaa niin

perimä kuin ympäristökin, sekä lapsen oma aktiivisuus. Aluksi lapsi oppii havainnoimalla ja ihmettelemällä, esimerkiksi jo vastasyntynyt vauva oppii pian tunnistamaan oman äidin. Lapsen kielellinen kehitys alkaa kehittyä kuin itsestään, jos ympäristössä on tarpeeksi virikkeitä. Lapset ovat luonnostaan uteliaita ja ihmettelevät asioita, ennen kuin lapsi oppii puhumaan, hän hakee vastauksia muun muassa toimimalla, kokeilemalla, maistamalla, koskettamalla ja haistamalla. Noin kymmeneen ikävuoteen asti erityisen utelias lapsi ihmettelee asioita ja etsii niihin vastauksia. (Vilén ym. 2006, 144 - 145)

Jokaisella lapsella on omat vahvuutensa ja alueensa joissa ovat hyviä. Koulussa arvostetaan usein vain kielellistä ja loogis-matemaattista älykkyyttä ja muut älykkyyden lajit on unohdettu. Kasvatustieteen professorin Howard Gardnerin teorian mukaan on olemassa kahdeksan erilaista älykkyyden lajia jotka ovat: loogis-matemaattinen älykkyyys, kielellinen älykkyyys, avaruudellinen älykkyyys, kehollis-kinesteettinen älykkyyys (motoriset taidot), musiikillinen älykkyyys, interpersoonallinen älykkyyys (vuorovaikutustaidot), intrapersoonallinen älykkyyys (omat sisäiset tunteet) sekä naturalistinen älykkyyys (ymmärtää luonnon lainalaisuuksia). (Vilén ym. 2006, 146 - 147)

Kolmivuotias lapsi oppii noin 10 uutta sanaa joka päivä ja osaa käyttää jo kolmen - viiden sanan lauseita. Osaa taivuttaa verbejä persoonamuotojen mukaan, esimerkiksi minä nukun ja taivuttaa aikamuotoja. Kyselee paljon ja kiinnostuu uusista taidoista, keskittyy jo hieman pidempään mutta tarvitsee paljon aikuisen tukea. Nelivuotias lapsi taasen käyttää jo viiden – kuuden sanan lauseita ja tämä ikä on miksi-kysymysten huippuaikaa. Hän haluaa tietää mitä maailmassa tapahtuu ja miksi. Hän hallitsee jo joitakin tuhansia sanoja. Osaa käyttää mielikuvitusta leikeissä ja opettelee laskemaan lukumääriä. Viisivuotias hallitsee jo sujuvasti äidinkielen taivutussäännöt. Hän osaa kertoa tarinoita ja asioita niin, että kuuntelija ymmärtää tarinan. Lapsi puhuu sujuvasti ja ymmärrettävästi. Hän muistaa kolmiosaisia ohjeita sekä hallitsee yksinkertaisia laskuja sormia apuna käyttäen. Kuusivuotias hallitsee tutkimuksen mukaan jo 14 000 sanaa, on kiinnostunut kirjaimista ja lukemisesta ja pystyy keskittymään ryhmässä. (Vilén 2006, 145 - 146)

4.3 Lapsen sosiaalinen kehitys

Järjestämässäni Herra Hakkaraisen talon suuressa seikkailussa toimintapisteiden taustalla on myös tarkoitus kehittää sosiaalisia taitoja. Lapsen sosiaalinen kehitys tarkoittaa vuorovaikutustaitoja ja lapsen kykyä toimia muiden kanssa. Sosiaaliseen kehitykseen liittyvät myös arvot ja roolit joita lapsi oppii mm. perheeltä ja ystäviltä. Sosiaaliseen kehitykseen vaikuttavat pääosin lapsen vanhemmat. Vanhemmilta opitaan arvot ja asenteet, lapsi oppii mikä on hyvää käytöstä ja mikä ei. Kun lapsi on saanut eväät sosiaaliseen kehitykseen, hän alkaa harjoitella niitä vertaisryhmissä kuten pihapiirin lasten kanssa, päiväkodissa tai kerhoissa. Hän oppii ja kokeilee, mitkä opitut taidot toimivat vertaisryhmien kanssa. Vertaisryhmien avulla hän oppii uusia rooleja ja uusia asioita. Vuorovaikutustaidot ja niiden kautta ystävyysuhteet ovat tärkeitä lapsen hyvän itsetunnon kehittymiselle. (Vilén ym. 2006, 156)

Lapsen sosiaaliseen kehitykseen kuuluu empatian oppiminen eli kyky ymmärtää toisten tunteita. Empatiakyvyn oppiminen on erittäin tärkeää, jotta osaa toimia ryhmissä ja leikkiä kavereiden kanssa ja saada hyväksyntää. Empatiakyky on taitoa, joka alkaa kehittyä jo pienestä pitäen vuorovaikutuksessa vanhempiensa kanssa. Lapsi alkaa oppia lukemaan sanattomia viestejä ja ilmaisemaan asioita myös itse sanattomasti. Empatiakykyä voi myös lapselle opettaa erilaisten harjoitusten kautta ja keskustelujen avulla siitä, mikä toisesta voi tuntua pahalta. (Vilén 2006, 157)

Sosiaaliseen kehitykseen liittyy myös moraalien oppiminen eli oikean ja väärän sekä hyvän ja pahan erottaminen. Moraaliin vaikuttaa aina arvot, tunteet ja käyttäytyminen. Lawrence Kohlbergin teoria moraalien kehityksestä jakaa moraalien kolmeen eri tasoon, jotka ovat esisovinnainen moraalit, sovinainen moraalit sekä periaatteellinen moraalit. Esisovinnainen moraalit tarkoittaa rangaistuksen ja tottelemisen moraalit eli hyvyys ja pahuus mitataan sen perusteella mitä teosta seuraa. Sovinnaisessa moraalissa toiminnan perusteena on tarve olla kiltti ja hyvä ihminen niin omien kuin muidenkin silmissä. Periaatteellisessa moraalissa ihminen ymmärtää, että säännöt ovat yhteisiä sopimuksia ja niitä on mahdollista myös muuttaa yhdessä. (Vilén 2006, 158)

Kolmi-nelivuotias lapsi on kiinnostunut kavereista ja harjoittelee yhdessä leikkimistä ja osaa myös leikkiä kahdestaan tai pienessä ryhmässä, mutta tarvitsee aikuisen apua

ristiriitatilanteissa. On kiinnostunut uusista leikeistä erityisesti roolileikeistä. Tykkää myös leikkiä aikuisen kanssa. On kiinnostunut siitä, mitä muut ajattelevat hänestä. Esimerkiksi miksi joku sanoi häntä tyhmäksi. (Vilén 2006, 159)

Viisivuotias lapsi pitää leikkikavereita tärkeinä ja haluaa niiden luokse kyläilemään. Lapsi osaa leikkiä jo pidempiaikaisia leikkejä jopa niin, että samaa leikkiä jatketaan vielä seuraavanakin päivänä. Pystyy toimimaan suurissakin ryhmätilanteissa. Osaa jo jonkin verran selvittää ristiriitatilanteita, mutta tarvitsee siihen ajoittain aikuisen apua. Kehittää taitojaan toisten lohduttamisessa sekä ihailee äidin ja isän taitoja. Mitä lähemmäksi kouluikää mennään, sitä tärkeämmäksi ystävyysuhteet tulevat. (Vilén 2006, 160)

4.3.1 Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot

Liisa Keltikangas-Järvisen kirjassa *Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot* (2010), hän korostaa, että sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot eivät ole sama asia, vaikka näin moni uskookin. Suurin ero näillä käsityksillä on, että sosiaalisuus on synnynnäinen temperamenttipiirre ja vuorostaan sosiaaliset taidot tulevat oppimalla. Temperamentilla tarkoitetaan siis osittain perinnöllistä reagoimis- ja käyttäytymistyyliä, josta muotoutuu persoona. Sosiaalisuus eroa sosiaalisista taidoista myös siten, että sosiaalisuus on halua olla ihmisten kanssa kun taas sosiaaliset taidot tarkoittavat kykyä olla muiden kanssa. Keltikangas-Järvinen ehdottaa myös, että seurallisuus olisi parempi nimike kuin sosiaalisuus, sillä sosiaalisuudessa korostuu ihmisten kiinnostus muiden ihmisten seurasta kun taas sosiaalisissa taidoilla tarkoitetaan niitä taitoja, joilla hän ihminen selviää sosiaalisista tilanteista. (Keltikangas-Järvinen 2010, 17)

Keltikangas-Järvinen pitää sosiaalisuutta ”luonnon parhaana lahjana” lapselle. Sosiaalinen lapsi saa usein palautetta, joka on kaikin puolin hyväksi lapsen kehitykselle. Palaute on usein ihastelua, kehumista ja kannustamista. Sosiaalisen lapsen tunnusmerkkejä on esimerkiksi, että lapsi on kiinnostunut uusista ihmisistä ihmisistä. Pieni lapsi hakee katsekontaktia, isompi lapsi hakeutuu ihmisten juokse juttelemaan ja esittelemään esimerkiksi uutta leluaan. Sosiaalinen lapsi hakeutuu aina muiden seuraan leikkimään ja hän kokeilee rohkeasti uusia asioita. (Keltikangas-Järvinen 2010, 37)

Sosiaalisuuden vastakohtana on pitkään pidetty ujoutta, mutta ujous ei tarkoita, että lapsi ei olisi kiinnostunut uusista ihmisistä, vaan lapsi aluksi salpautuu uusissa ja jännittävissä sosiaalisissa tilanteissa. Lapsi jännittää uutta tilannetta, eikä keksi sanottavaa. Ujo lapsi tarvitsee oman aikana, jotta uskaltaa ”astua esiin”. Sosiaalisuuden vastakohta on matala sosiaalisuus, mikä tarkoittaa vähäistä kiinnostusta muita ihmisiä kohtaan. (Keltikangas-Järvinen 2010, 41)

Kun puhutaan sosiaalisista taidoista, puhutaan usein esimerkiksi vaihtoehtojen löytämisestä, tilanteiden selvittämisestä sekä ongelmanratkaisusta. Sosiaaliin taitoihin liittyy vahvasti myös eettinen ja moraalinen näkökulma. Se, että tiedetään, että jokin taito on toimiva, ei vielä riitä, vaan taidon täytyy olla myös hyväksyttävä moraalisesti ja eettisesti. Tähän vaikuttaa kiinteästi ympäristö eli kasvattajat. Usein aggressio saattaa olla tehokas keino esimerkiksi selviytyä ryhmässä sillä aggressio on nopea ongelmanratkaisukeino, kun taas sosiaalisesti rakentavalla käytöksellä päämäärään päästään yleensä hitaammin. (Keltikangas-Järvinen 2010, 23-24)

Herra Hakkaraisen talon suuressa seikkailussa sosiaalisuutta ja sosiaalisia taitoja oli melko helppo havainnoida. Sosiaalisen lapsen tunnisti siitä, että tämä lapsi ei millään olisi malttanut odottaa pääsyä tutkimaan taloa tai kun unissa kävelevä Herra Hakkarainen saapui, usein sosiaaliset lapset juoksivat Herra Hakkaraisen luokse halaamaan tai kättelemään. En havainnut, että yksikään lapsi olisi selkeästi ollut vähemmän sosiaalinen, sillä kukaan lapsista ei vaikuttanut siltä, ettei heitä olisi kiinnostanut. Enemminkin lapset olivat ujoja ja tämä näkyi esimerkiksi, että lapset usein turvautuivat tuttuun aikuiseen, kulkivat aikuisen vierellä ja tarvitsivat paljon aikuisen rohkaisua ja kannustusta mennä kokeilemaan uusia asioita. Tämäkin korostui, kun Herra Hakkarainen saapui. Nämä lapset eivät välttämättä menneen lainkaan Herra Hakkaraisen luokse edes aikuisen kanssa, vaan pysyttelivät kauempana katsomassa.

Herra Hakkaraisen talon suuressa seikkailussa sosiaalisia taitoja harjoitettiin esimerkiksi ongelmanratkaisupisteellä, jossa etsittiin vihjeiden avulla kuningas Artturin kadonnutta miekkaa. Ongelmanratkaisupisteellä harjoitettiin ryhmän yhteistyötaitoja. Myös yhdessä tekemisen pisteellä harjoitettiin sosiaalisia taitoja, kun askarreltiin Heikki Hämähäkki. Yhdessä tekemisen pisteellä harjoitettiin esimerkiksi oman vuoden odottamista, kun saksia ei riittänyt kaikille. Lapsen olisi ollut helppoa vain ottaa

sakset toiselta, mutta eettisesti hyväksyttävästi lapsi pyytää kauniisti saksia lainaksi ja malttaa odottaa omaa vuoroaan.

4.3.2 Lapsen hyvä itsetunto

Lapsen sosiaalisen kehityksen kuten muunkin kehityksen taustalla on lapsen itsetunnon kehittäminen ja vahvistaminen. Liisa Keltikangas-Järvisen kirjassa Hyvä itsetunto on määritelty, että itsetunto on tunnetta, että olen hyvä, itsetunto on itseluottamusta ja itsensä arvostamista. Itsetunto on oman elämän näkemistä arvokkaana ja ainutkertaisena, se on kykyä arvostaa muista ihmisistä, sekä se on itsenäisyyttä oman elämän ratkaisuissa ja riippumattomuutta muiden mielipiteistä. Itsetunto on myös epäonnistumisten ja pettymysten sietämistä. (Keltikangas-Järvinen 1998, 17 - 23)

Itsetunto on osa yksilön minäkuva. Keltikangas-Järvisen mukaan: ”minä tarkoittaa psykologiassa kaikkea sitä, minkä ihminen kokee minuna, ihmisen omaa kokemusta persoonastaan.” Minäkuva rakentuu yksityisestä, sosiaalisesta ja ihanneminästä. Yksityinen minä tarkoittaa yksilön omia ajatuksia itsestään, jotka vain hän itse tietää ja tunnistaa. Nämä voivat olla esimerkiksi pelkoja, toiveita ja unelmia, henkilökohtaisia asioita. Sosiaalinen minä syntyy silloin, kun lapsi huomaa kuuluvansa esimerkiksi johonkin ryhmään, hän on osa jotakin suurempaa. Yksilö tarkastelee itseään erilailla riippuen ryhmästä, esimerkiksi jalkapallo joukkueen jäsen tai isovelji. Ihanneminässä taas korostuvat yksilön ihailemat ominaisuudet ja luonteenpiirteet, jotka häneltä puuttuu, mutta jotka hän toivoisi omaavansa. Ihanneminä on tavoite, johon yksilö pyrkii. (Keltikangas-Järvinen 1998, 97–99)

Hyvän itsetunnon kehittymiseen liittyy myös samaistuminen ja identiteetti. Samaistuminen tarkoittaa, että lapsi haluaa olla samanlainen kuin ihailemansa henkilö esimerkiksi äiti tai isä tai joku muu läheinen tärkeä ihminen. Lapsi omaksuu itselleen samaistumisen kohteen piirteitä kuten ajatuksia, käyttäytymismalleja ja mielipiteitä. Samaistumien kohde on usein vahva persoona, näin lapsi tuntee itsensäkin vahvaksi. Samaistumisen kautta lapsen oma identiteetti vahvistuu myös. Lapsi alkaa ymmärtää kuka on tai keneksi on kasvamassa. Lapsen hyvän itsetunnon kehittymiseksi samaistuminen on tärkeää, sillä kun lapsella on mahdollisuus samaistua vahvaan ja voimakkaaseen ihmiseen ja tämä hyväksyy sen, lapsi tuntee itsensä vahvaksi ja osaavaksi.

Pikku hiljaa lapsi voi irtaantua samaistumisen kohteestaan ja jäljelle jää vahva, voimakas ja osaava lapsi. (Keltikangas-Järvinen 1998, 112–113)

Kokemukset, joita lapsi saa ympäristöstään ja ihmisistä rakentavat itseluottamusta. Itseluottamuksen rakentaminen alkaa jo pienestä vauvasta lähtien. Kun lasta hoidetaan, syntyy perusluottamus ja lapsi ”kokee” olevansa tärkeä. Kun lapsi saa riittävästi hoivaa, niin hänessä alkaa kehittyä tunne, että hän on tärkeä. (Keltikangas-Järvinen 1988, 125) Kun lapsen motoriikka alkaa kehittyä ja hän alkaa oppia uusia asioita, on erittäin tärkeää, että vanhemmat kehuvat lasta aina kun mahdollista, mahdollisimman paljon kiitosta ja mahdollisimman vähän arvostelua. Lapsen olisi tärkeä saada tuntea, että on ”maailman taitavin lapsi”. Kehuminen ja palkinto on sisäistä ja ulkoista. Ulkoinen on esimerkiksi vanhempien antamaa kiitosta ja palauteta ja sisäinen on lapsen itsensä kokemaan riemua onnistumisestaan, mikä kohottaa itsetuntoa. Hyvän itsetunnon kehittymiseen liittyy myös osaamisen tunne sekä omien tunteiden käsittely ja hallinta. (Keltikangas-Järvinen 1988, 132–134)

5 HERRA HAKKARAISEN TALON SUUREN SEIKKAILUN VALMISTELU

5.1 Seikkailukasvatuksen elementit/tehtäväpisteet

Kuten aiemmin jo kerroin Mikael Kokljuschkin kirjassa Seikkailuun! Varhaiskasvatuksen seikkailukirjassa Kokljuschkin on tuonut esille kuusi keskeistä elementtiä, jotka ovat pohjana seikkailutoiminnalle. Elementit ovat liikunnalliset taidot, ongelmanratkaisu, yhdessä tekeminen, jännitys ja omien rajojen kokeilu, erilaisten lasten huomioiminen sekä elämyskokemus. Erilaisten lasten huomioimisen jätin seikkailustani ulkopuolelle, sillä päiväkodissa, joka osallistui seikkailuuni, on tämä teema jo huomioitu erittäin hyvin, koska lapsiryhmässä on mukana erityislapsia. Muiden viiden seikkailuelementin (liikunnalliset taidot, ongelmanratkaisu, yhdessä tekeminen, jännitys ja omien rajojen kokeilu sekä elämyskokemus) pohjalta suunnittelin viisi tehtävä pistettä Herra Hakkaraisen talon suureen seikkailuun. Jokaisen pisteen suorittamisen jälkeen, jokainen lapsi sai laittaa tarran karttaansa. Tarrat toimivat kannustimena ja lisäsivät lasten motivaatioita suorittamaan pisteet, tarrojen saaminen onnistuneesta tehtävänsuorittamisesta tukee lasten itsetunnon kehittymistä.

5.1.1 Liikunnalliset taidot

Lapset ovat kuin luotuja liikkumaan ja niin päiväkodeissa kuin kouluissakin lasten liikunta on erittäin tärkeää. Aikuiset miettivät lasten liikkumista usein järjen kautta, liikkuminen kehittää lasten motorista kehittymistä, nykyään myös kilpaileminen ja suorittaminen ovat kohonneet liikunnassa tärkeäksi. Kun taas lapset liikkuvat koska liikkuminen on heidän mielestään hauskaa. Aikuisten tulisikin muistaa huomioida lasten näkökulma liikuntaan ja tehdä liikunnasta hauskaa ja unohtaa kilpailu. Tärkeää onkin yrittää säilyttää liikunnan ilo lapsissa ja unohtaa kilpailu. (Kokljuschkin 1999, 36 - 37)

Olen koko ikäni liikkunut paljon, ja perheessämme on myös aina kannustettu liikkumaan. Olen monta vuotta ohjannut lasten liikuntaa ja siksi halusinkin, että yksi piste Herra Hakkaraisen talon suuressa seikkailussa oli liikunnallinen. Halusin myös unohdtaa kilpailun ja suorittamisen tärkeyden ja keskittyä siihen, että tällä pisteellä lapset saivat liikuntaa ja heillä oli hauskaa. Liitän usein liikuntaan myös musiikin, joten tällä pisteellä ohjaajan avustuksella leikittiin Fröbelin palikoiden jumppalaulu, jossa tuli myös kehon osat tutuiksi ja koko keho sai myös liikuntaa. Leikki oli hauska, sillä musiikki muuttuu nopeammaksi koko ajan. Jumppalaulu kehittää näin lasten motorisia taitoja. Tämä on myös siitä hyvä liikuntaleikki, että tämä ei tarvitse paljoa tilaa, joten jos sataa niin leikin voi mennä myös sisällä pienessäkin tilassa.

Jumppalaulun jälkeen leikittiin vielä hevoskilpailu, jossa seistiin kaikki piirissä, hevosten laukkaaminen tehtiin niin, että käsillä taputettiin reisiin, kilpailun aikana vastaan tuli oksia, jolloin piti mennä kyykkyyyn, kivi, jolloin piti hypätä ja vesieste, jolloin hypättiin keskelle vesiestettä. Hevoskilpailu vaati keskittymiskykyä, jotta kuuli ja ymmärsi, mikä käsky tuli, ja toimia sen mukaan. Hevoskilpailu ei ole varsinainen kilpailu vaan hauska ja jännä leikki, jossa tulee myös kuuma. Kun hevoskilpailussa oli päästy maaliin saivat lapset tarran karttaansa, onnistuneesta jumppatuokiosta ja hevoskilpailusta.

5.1.2 Ongelmanratkaisutilanteet

Ongelmanratkaisutilanteissa tarvitaan koko ryhmän panosta selvittääkseen ongelman, mikä kehittää ryhmähenkeä, toisten lasten huomioon ottamista sekä yhteistyötaitoja. Lapset tarvitsevat myös päättelykykyä sekä johdonmukaista ajattelua mikä kehittää tiedollisia taitoja. Seikkailuissa tärkeää on yllätyksellisyys, joten yllättävissä tilanteissa eteen tulee ongelma, joka ryhmän täytyy yhdessä ratkaista. Ongelmanratkaisutilanteissa tärkeää on, että ongelmaan vastaus tulee lapsilta. Aikuisen rooli on auttaa lapsia esimerkiksi erilaisilla kysymyksillä. Ongelmanratkaisutilanteissa tärkeää on myös lasten onnistumisen kokemus eli lapset ratkaisevat lopulta ongelman. Onnistumisen tunne vahvistaa lapsen itsetuntoa. (Kokljuschkin 1999, 44)

Herra Hakkaraisen talossa ongelmanratkaisupiste oli Kuningas Artturin ritarit – teemahuoneessa. Ongelmana oli, että kuningas Artturin taikavoimia sisältävä Excalibur miekka oli kadonnut. Kuningas Artturin edestä löytyi ensimmäinen vihje, missä miekka voisi olla. Kuningas Artturin yksi ritari oli päättänyt varastaa miekan ja oli piilottanut sen Artturilta. Miekan varastanut ritari oli jättänyt aina uuden vihjeen seuraavan vihjeen olinpaikasta ja lopulta vihjeen miekan piilopaikasta. Kolme eri vihjetä vei lapset ympäri huonetta ja lopulta miekan luokse. Löydettyään miekan, lapset saivat uuden tarran karttaansa.

5.1.3 Yhdessä tekeminen

Nykyään korostetaan oman edun tavoittelua, sekä erilaisista tehtävistä kuin myös vastoinkäymisistä yksin selviämistä, tämä ajatus välittyy myös helposti lapsille. Nykyään monilla lapsilla on vaikeuksia tulla toimeen toisten lasten kanssa ja huomioida heitä. (Kokljuschkin 1999, 42) Usein jos lapset eivät ole päiväkodissa vaan kotona, on heillä ongelmia koulussa saada uusia kavereita, sillä tärkeät vuorovaikutustaidot ovat opettelematta. Mielestäni päiväkotia on erittäin hyvä paikka oppia perusvuorovaikutustaitoja, kuten kiitos ja anteeksipyyttäminen, yhdessä leikkiminen, riidan sovittelu, kuin myös muiden huomioonottaminen esimerkiksi osata kuunnella ja pyytää puheenvuoroa. Myös seikkailussani haluaisin korostaa yhdessä tekemistä ja toisten huomioon ottamista, mikä kehittää myös lasten sosiaalisia taitoja.

Monet Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun pisteet tukivat lasten yhdessä tekemistä, mutta erityiseksi yhdessä tekemisen pisteeksi olin valinnut askartelun, joka toteutui Herra Hakkaraisen talon toimintahuoneessa. Ohjaajan avustuksella lapset saivat askarrella mukaansa muistoksi Mauri Kunnaksen kirjoista tutun Heikki Hämähäkin. Askartelupisteessä lapset pääsivät harjoittamaan hienomotoriikkaa kuten silmän ja käden yhteistyötaitoja sekä saksien käyttöä. Askartelupisteessä täytyi myös osata odottaa omaa vuoroaan, auttaa toisia ja pääsi kokemaan onnistumisen tunteen yhdessä muiden ryhmäläisten kanssa, kun ikioma Heikki Hämähäkki viimein valmistui. Kun Heikki Hämähäkit olivat valmiita, saivat lapset jälleen uuden tarran karttaan.

5.1.4 Jännitys ja omien rajojen kokeilu

Jännitys sisältää aina jotain uutta ja yllättävää, jännitykseen kuuluu myös epäonnistumisen mahdollisuus. Jännitys on myös tärkeä oppimisen edellytys. Jännitys ja uteliaisuus liittyvät kiinteästi toisiinsa ja lapset ovat hyvin uteliaita ja mielellään kokevat aina jotain uutta ja jännittävää. Aikuisen on tärkeää huomioida, että jännitys ei saa muuttua peloksi, sillä pelko on lamaannuttava ja oppimisen este. Aikuisen näkökulmasta on hankala määritellä, mikä on sopiva määrä jännitystä, sillä lapset ovat niin yksilöllisiä tämän suhteen, sama jännityksen määrä saattaa toisen lapset mielestä olla ihan tylsää kun taas joku toinen saattaa jo pelätä. Siksi onkin tärkeää tarkkailla lasten ilmeitä ja eleitä ja näin päätellä mikä on sopiva määrä. (Kokljuschkin 1999, 44 – 47)

Halusin omaan seikkailuuni myös yhden jännittävämmän pisteen, mutta joka kuitenkin oli turvallinen, eikä liian jännittävä. Jännittävä tehtäväpiste oli Kaikkien aikojen avaruus – teemahuoneessa, jossa lapset pääsivät ensin pukeutumaan avaruuspukuihin ja kypäriin ja sitten sisään koulubussiin joka lähtee seitsemän minuutin matkalle Plutoon ja takaisin. Koulubussissa oli hämärää ja bussissa tuntui oikeasti siltä kuin bussi lähtisi liikkeelle avaruuteen. Avarusseikkailu oli varmasti jännittävä ja uusi kokemus kuin myös avaruuspukujen päälle pukeminen. Huoneen lattia oli myös tehty muistuttamaan planeettojen pintaa, joissa on kraatereja, sekä avaruudessa leijaili avaruusmatoja. Avarusseikkailun jälkeen lapset saivat liimata taas uuden tarran karttaansa.

5.1.5 Satutuokio

Ojanen, Lappalainen ja Kurenniemen kirjassa Sadun avara maailma, sadut varhaiskasvatuksen tukena (1980) on kerrottu syitä miksi on tärkeää lukea kirjoja lapsille. Saduilla on mielikuvitusta rikastuttava vaikutus, näin sadut ja tarinat kehittävät lapsen mielikuvitusta ja kielellistä kykyä. Saduissa koetaan uusia asioita sekä elävöittävät lapsen maailmaa. Kirjassa korostetaan myös satujen opetuksellista tehtävää, sadut kartuttavat lapsen sanavarastoa ja kielellistä ilmaisutaitoa, sekä kehittävät lapsen keskittymiskykyä, käyttäytymistä ja opettavat lasta katsomaan asioita eri näkökulmista. Satujen kautta lapset kokevat myös erilaisia tunteita. Sadut jaetaankin vaiku-

tuksen perusteella rauhoittaviin, helpottaviin ja rohkaiseviin sekä kehittäviin ja opetaviin satuihin. (Ojanen, Lappalainen & Kurenniemi 1980, 120- 125)

Yhdeksi pisteeksi olin valinnut sadun lukemistuokion. Tiedän, että päiväkodissa, joka osallistui seikkailuuni, luetaan paljon kirjoja ja lapset pitävät erittäin paljon lukuhetkiä. Ajattelin, että vastapainoksi liikunnalle, ongelmanratkaisulle ja jännitykselle sekä kädentaidoille on hyvä olla rauhoittava lukuhetki, mutta lukuhetki edellyttää myös keskittymiskykyä ja kuuntelutaitoa. Satutuokiossa luettiin Mauri Kunnaksen Riku, Roope ja Ringo kolme kokkia –kirja. Satutuokio piste oli Koiramäen lapset kaupungissa – teemahuoneessa. Kirjan lukemisen jälkeen, lukija esitti lapsiryhmälle kolme helppoa kysymystä kirjasta, kysymykset olivat: 1. Kuinka monta lapiollista nakkimakkaroiroita Roope laittoi pizzaan? 2. Kuinka monta kattilallista popcornia lisättiin pizzaan? 3. Kuinka monta Rikun serkkua tuli syömään pizzaa? Kysymysten jälkeen lapset saivat taas tarran karttaansa.

5.1.6 Elämyskokemus

Lapset kokevat elämyksen kun he pääsevät kokeilemaan jotain uutta ja jännittävää, sekä pääsevät ratkaisemaan ongelmatilanteita. Elämyksen kokeminen on yksilöllistä ja jotta elämyskokemus on mahdollinen, tehtävien pitää olla sopivia huomioiden lapsen ikä ja taidot. Liian vaativissa tehtävissä lapset turhautuvat, kun eivät osaa ja taas liian helpoissa tehtävissä lapset kyllästyvät. Silloin kun lapsi on kokonaisvaltaisesti mukana tehtävissä, lapsella ei jää aikaa eikä energiaa ylimääräiseen touhuamiseen, lapsi unohtaa helposti ajantajun ja keskittyy vain ja ainoastaan tehtävään. Aikuisella on myös tässä suuri vastuu, aikuisen tehtävä on houkutella ja innostaa lapset mukaan tehtäviin ja seikkailuun. (Kokljuschkin 1999, 49 – 51)

Seikkailun järjestämisessä on aina huomioitava lasten turvallisuus. Tehtävät eivät saa olla liian vaikeita tai vaarallisia huomioiden lasten ikä ja kehitystaso. Tärkeää on huomioida fyysinen turvallisuus eli lapset eivät pääse putoamaan esimerkiksi jostain korkealta mutta tärkeää on myös muistaa lasten henkinen turvallisuus eli lasten on mahdollista kertoa miltä seikkailu tuntui ja mahdolliset pelkotilanteet on tärkeää käydä läpi. Turvallisuuteen liittyä, myös lapsen mahdollisuus sanoa ei. Lasta ei saa

pakottaa mihinkään, mihin hän ei halua osallistua, on myös mahdollista seurata sivusta. (Kokljuschkin 1999, 51-55)

5.2 Seikkailuun valmistautuminen päiväkodissa

Muistolan päiväkodissa oli myös valmistauduttu Herra Hakkaraisen talon suureen seikkailuun. Ennen seikkailua lapsiryhmille oli luettu Herra Hakkaraisen talon huoneiden teemakirjat eli Koirien Kalevala, Kuningas Artturin ritarit, Kaikkien aikojen avaruus sekä Koiramäen lapset kaupungissa. Näin huoneiden teemat olivat tuttuja ja huoneista löytyi tuttuja henkilöitä. Näin kirjojen tarinat tulivat tutuksi myös elävänä.

Päiväkodissa oli myös jaettu jo ryhmät, joissa aluksi oli tarkoitus olla viisi lasta yhdessä ryhmässä, mutta päiväkotinäkö parhaksi laittaa yhteen viisivuotaiden ryhmään muutaman lapsen enemmän ja yhteen ryhmään vain kolme lasta, koska mukana oli yksi erityislapsi. Lapset olivat saaneet keksiä myös nimen ryhmälleen. Ryhmien nimet olivat Väinämöiset, Artturin ritarit, Hemulit ja Nuuskamuikkuset. Näin seikkailuun oli jo etukäteen tutustuttu ja valmistauduttu, ja lapset osasivat odottaa seikkailua. Uskon, että näin lapset saivat seikkailusta enemmän irti. Ennen seikkailua lasten vanhemmille oli lähetetty tieto tulevasta seikkailusta sekä kysytty tutkimuslupa (LIITE 7).

5.3 Herra Hakkaraisen suuren seikkailun materiaalit

Kun lapset saapuivat Herra Hakkaraisen talolle, saivat he heti mukaansa seikkailun kartan (LIITE 8), johon lapset keräsivät tarroja eri tehtävapistestä. Kun tehtävän oli suorittanut, sai karttaansa tarran. Tarrojen tarkoituksena oli motivoida lapsia tekemään tehtävapisteen tehtävät, sekä vahvistaa itsetuntoa, pisteen suorittamisesta sai palkinnon. Kun koko seikkailun oli suorittanut, kartan toisella puolella oleva kunniakirja (LIITE 9) jäi muistoksi seikkailusta, kunniakirjassa oli lapsen nimi ja seikkailun järjestäjän allekirjoitus. Lapsiryhmän ohjaajat saivat mukaansa hieman erilaisen kartan (LIITE 10), heidän kartastansa kävi ilmi, mistä pisteestä oma ryhmä aloitti ja mistä tehtävapistet löytyivät. Aikuisten karttaan oli merkitty jokaisen ryhmän nimi

ja kiertojärjestys. Samanlaiset aikuisten kartat oli myös annettu Herra Hakkaraisen talon henkilökunnalle, jotta hekin osasivat tarvittaessa neuvoa lapsiryhmän ohjaajia.

Muistolan päiväkodin henkilökunnalle jaettiin palautelomake (LIITE 11) seikkailun jälkeen. Palautelomakkeessa oli kysymyksiä jokaisesta Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun tehtäväpisteestä, kysymykset liittyivät erityisesti jokaisen pisteen tavoitteiden tarkasteluun. Näin sain selville, olivatko pisteiden tavoitteet täyttyneet. Tehtäväpisteisiin liittyviin kysymyksiin vastausvaihtoehdot olivat, asteikolla ei lainkaan – täysin. Lopussa oli myös mahdollisuus antaa sanallista palautetta yleisesti suuresta seikkailusta sekä kehittämissuhteita.

Herra Hakkaraisen talon henkilökunnalle jaettiin myös palautelomake (LIITE 12), seikkailun jälkeen. Herra Hakkaraisen talon henkilökunnan palautelomakkeessa käytiin läpi enemmänkin koko opinnäytetyöprosessia, kuten tapahtuman kiinnostavuutta talolle, suunnitteluprosessia, aikataulutusta sekä myös itse toteutusta eli Herra Hakkaraisen talon suurta seikkailua. Arviointiasteikko oli: ei lainkaan – täysin, mutta tässä palautelomakkeessa oli myös mahdollisuus vastata, en osaa sanoa, sillä koko talon henkilökunta ei ollut mukana koko ajan. Lopussa oli myös mahdollisuus antaa sanallista palautetta yleisesti seikkailusta, kehittämissuhteita sekä sanoa myös sanan yhteistyöstä.

5.4 Suuren seikkailun valmisteluun liittyvät ajatukset ja tunteet

Päätin heti, että teen alustavan suunnitelman, missä järjestyksessä lähdän toteuttamaan seikkailua. Mitä tapahtuu ennen seikkailua, esimerkiksi päiväkodissa, miten itse seikkailu toteutuu ja mitä tapahtuu seikkailun jälkeen, esimerkiksi Muistolan päiväkodin ja Herra Hakkaraisen talon henkilökunnan palautelomakkeet. Tämän suunnitelman pohjalta lähdin toteuttamaan ja tekemään valmisteluja.

Suurin työ oli tehtäväpisteiden suunnittelu ja toteutus. Yllättävän paljon kuitenkin tarvitsin materiaaleja eri pisteisiin. Kirjoitin ylös jokaisen pisteen ja mietin tarkasti mitä tarvitsen jokaiselle pisteelle. Esimerkiksi jo pelkälle liikuntapisteelle tarvitsin cd-soittimen, Fröbelin palikoiden cd:n ja jatkojohdon. Lisäksi tarvitsin pöydän, mehua, mehukannun, mukeja ja sekä roskapussin. Kaikki pisteet piti miettiä tarkasti ja

ikään kuin mielikuvaharjoittein kävin kaikki pisteet läpi, mitä niissä tarvitaan. Näistä pisteistä ja pisteiden materiaaleista puhuin Herra Hakkaraisen talon kanssa ja kerroin mitkä materiaalit saan itse hankittua ja minkä materiaalien hankinnassa tarvitsisin Herra Hakkaraisen talon apua, kuten Heikki Hämähäkkien tekemisessä sekä tarrojen hankkimisessa ja monessa muussakin.

Kartan/kunniakirjan sain tehtyä melko nopeasti koska minulla oli jo selkeä mielikuva, että millaiset niistä tulevat. Toteutus ei paljon muuttunut suunnitteluista. Suuri työ oli myös Muistolan päiväkodin ja Herra Hakkaraisen talon henkilökunnan palautelomakkeiden tekemisessä, kun yritin pitää mielessä tehtävapisteidän tavoitteet. Niin kuin jatkossa käy ilmi, niin kyselylomakkeiden kysymyksiin en ollut täysin tyytyväinen.

Loppujen lopuksi, jotta sain seikkailun järjestettyä, oli siinä todella suuri etukäteistyö kirjoittamistyön lisäksi. Kun koko Herra Hakkaraisen talon suuri seikkailu oli vasta ideointi vaiheessa, en ajatellut, että etukäteistyötä tulee niin paljon. Tehtävapisteidän lisäksi suuri seikkailu paisui aikalailla, kuten kartta/kunniakirja, tarrat ja tehtävapisteidän ohjaajien saaminen. Alussa kauhistelin, että miten ikinä saan kaikki tehtyä määräaikaan mennessä. Paljon oli tehtävää ja kaikki vielä tekemättä. Oma suunnitelmani auttoi kyllä paljon ja selkeytti ajatuksia. Lähdin piste kerrallaan hankkimaan tarvikkeita ja loppujen lopuksi yllättävän helposti sain kaikki tarvikkeet.

Suunnittelun aikana koin monenlaisia tunteita: niin turhautumista ja vihaa kuin iloa ja nauruakin. Turhauduin esimerkiksi, kun en saanutkaan tehtävapisteidän ohjaajia Herra Hakkaraisen talolta. Ilahduin kovasti, kun Muistolan päiväkotä oli ilolla osallistumassa seikkailuuni, tunsin hetken onnistumista, kun sain hienot kunniakirjat käteeni. Jossain kohtaa kyllä mietin, että miten olen tällaiseen ollenkaan ryhtynyt. Mutta kun näin lasten ja aikuistenkin reaktiot unohdin kaikki negatiiviset tunnetilat ja koin, että kaikki työ oli sen arvoista.

6 HERRA HAKKARAISEN TALON SUUREN SEIKKAILUN TOTEUTUS

Keskiviikkona 8.6.2011 Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun aamuna, menin paikalle jo vähän jälkeen klo 8.00 tekemään seikkailun loppuvalmistelut. Olin vienyt kaikki tarvittavat tavarat jo edellisenä päivänä, joten tavarat odottivat valmiina. Laitoin kaikki paikoilleen, kuten vein cd-soittimen ulos ja cd:n valmiiksi sisään, piilotin Kuningas Artturin ritarit - huoneeseen vihjeet, vein satukirjan ja kysymykset paikoilleen sekä vein askarteluvälineet valmiiksi. Pidin vielä lyhyen kokoontumisen Herra Hakkaraisen talon henkilökunnan sekä apulaisteni kanssa. Olin pyytänyt kaikki osallistujat eli henkilöt, jotka olivat tehtäväpisteillä ohjaajina, tulemaan paikalle viimeistään klo 8.30, jotta ehdimme jokaisen kanssa käymään läpi, mitä omalla pisteellä tapahtui.

Kaikki mukana olijat, olivat saaneet jo aiemmin paperiversioin päivän kulusta sekä tehtäväpisteistä ja myös tiedon, millä pisteellä kukakin oli ja mitä siellä tarvittiin ja mitä siellä tapahtui. Olin jakanut heille myös tarrat, joita pisteillä jaettiin sekä ryhmäjaot. Lyhyessä kokoontumisessa tarkistin, että kaikilla oli oman pisteen tarrat ja kaikki tiesivät, mitä kuului tehdä ja tässä kohtaa oli ollut myös vielä mahdollisuus kysyä, jos jokin asia oli ollut vielä epäselvä. Viimehetken muutos oli, että ulkona olleelle liikuntapisteelle laitoimme myös juomapisteen, sillä päivä oli todella kuuma.

Kello 9.00 Muistolan päiväkodin Puolukat saapuivat. Lapsia oli 19 ja aikuisia 4 eli kaiken kaikkiaan seikkailuun osallistui 23 henkilöä. Kesti hetken saada kaikki lapset ulos bussista ja sisälle Herra Hakkaraisen taloon, autoin Muistolan päiväkodin henkilökuntaa saamaan lapset sisälle. Kokoonnuimme aulaan ja toivotin kaikki tervetulleiksi seikkailuun. Jaoin ryhmien ohjaajille lasten kunniakirjat ja kartat sekä kerroin niiden tarkoituksen. Ryhmän ohjaajille jaoin aikuisten kartat, joista he näkivät, mistä oma ryhmä aloittaa. Lapset olivat innoissaan Herra Hakkaraisen talosta ja malttamattoman odottivat pääsyä tutustumaan taloon. Pitemmittä puheitta ryhmät lähtivät kohti

ensimmäistä tehtävapistettä ja näin oli saatu seikkailu käyntiin. Ryhmiä oli neljä ja tehtävapistettä viisi, joten aina oli yksi tehtävapistete vapaana, mikä toi hyvän hengähdystauon ja juomatauon pisteen ohjaajalle.

Menin heti tarkistamaan, että kaikki pisteet ovat lähteneet käyntiin, eikä mitään ongelmia syntynyt, kuten että jotain olisi puuttunut. Kaikki alkoi hyvin, mutta yhdellä pisteellä tuli heti ongelma, kun yhden tytön jalka jäi kummallisesti jumiin Kaikkien aikojen avaruus – huoneessa ”kraateriin”, onneksi jalka irtosi nopeasti ja tehtävää päästiin jatkamaan. Hetken jo ajattelin, että nyt tuli isoja ongelmia. Lähdin kurkkimaan seuraavalle pisteelle, missä kuunneltiin jo tarkkaavaisena kirjaa, myös ulkona oli saatu jumpat käyntiin ja kuningas Artturin kadonnutta miekkaa etsittiin jo innolla.

Kun ensimmäinen 15 minuuttia oli mennyt, kävin tarkastamassa, että mikä oli tilanne milläkin pisteellä ja ilmoitin, että nyt olisi aika vaihtaa tehtävapistettä. Ensimmäinen vaihto sujui hyvin. Olin ohjeistanut pisteiden ohjaajat kertomaan missä on seuraava piste ja olin myös itse valmiina neuvomaan. Eniten ongelmia tuotti löytää liikuntapisteelle joka oli ulkona, mutta sinnekin kyllä kaikki ryhmät löysit ilman suurempia ongelmia. Ryhmässä, jossa oli erityispoika, olin välillä apuna, että myös ryhmän ohjaaja pääsi osallistumaan pisteille, esimerkiksi liikuntapisteellä otin pojan mukaani tutustumaan taloon, koska hän ei viihtynyt tällä pisteellä.

Kuningas Artturin ritarit – huoneessa olin myös apuna antamassa lisävihjeitä kolmi-vuotiaiden ryhmässä, sillä heille tuotti hieman vaikeuksia keksiä vihjeen avulla loppujen lopuksi miekan olinpaikan, mikä oli liukumäen alla. Kaikki muut vihjeet he olivat ratkaisseet hienosti, mutta tämä viimeinen tuotti ongelmia, mikä kuvasi sitä, että ikäjakauma oli liian laaja, sillä viisivuotiaiden ryhmä keksi ratkaisun melkein heti. Eräs tyttö keksi lopulta miekan olinpaikan ja hän koki selkeästi ison onnistumisenelämyksen, kun hän haki miekan liukumäen alta ja näytti sitä ylpeänä muillekin.

Kiertelin talossa ja kävin kurkkimassa kaikilla pisteillä, että miten sujui ja seurasin vähän, että jokaisella pisteellä oltiin n. 15 minuuttia. Pidin myös huolen, että kaikki ryhmät vaihtoivat pistettä suurin piirtein yhtä aikaa, jotta ei tulisi odottelua eikä myöskään kiire. Olin myös valmiina auttamaan tarvittaessa ja pidin huolta, että juo-

mapisteellä riitti koko ajan juotavaa. Käytin myös lapsia vessassa ja toin paperia jos tarvitsi niistä nenä. Näin ei ryhmänohjaajan eikä pisteen ohjaajan tarvinnut lähteä pisteeltä. Ryhmät vaihtoivat pisteitä sujuvasti suurin piirtein yhtä aikaa eikä turhaa odottelua mielestäni syntynyt. Ryhmät kiersivät pisteet siinä ajassa kun olin suunnitellutkin ja kaikki ryhmät olivat samoihin aikoihin valmiit.

Kuulostelin myös hieman ilmapiiriä ja lasten reaktioita. Onnekseni kukaan lapsista ei sanonut, ettei olisi halunnut osallistua johonkin pisteeseen. Minulla oli myös mukana muistiinpanovälineet ja havainnoin lasten reaktioita ja suuren seikkailun tavoitteiden toteutumista. Yritin käydä jokaisella pisteellä tarkoituksena, että saisin jokaisesta pisteestä myös omat havaintoni pisteiden tavoitteiden toteutumisesta.

Kun ryhmä olivat kiertäneet kaikki tehtäväpisteet, keräsin ryhmänohjaajilta kunniakirjat hetkeksi itselleni ja laitoin niihin Herra Hakkaraisen talon leiman ja allekirjoitin ne, näin kunniakirjoista tuli ”virallisia”. Vuorossa olisi ollut tämän jälkeen vapaata tutustumista talossa, mutta osa lapsista oli kuitenkin sen verran pieniä, ettei heitä voinut päästää yksin vapaasti liikkumaan. Siispä siirryimmekin melko nopeasti seuraavaan vaiheeseen, eli Herra Hakkaraisen unissakävelyyn. Herra Hakkarainen tuli lasten luokse, ja lapset pääsivät halaamaan ja kättelemään Herra Hakkarasta. Tämä oli vaihe, jota kaikki lapset olivat varmasti odottaneet ja Herra Hakkaraisen tapaaminen oli ikimuistoinen hetki.

Kun Herra Hakkarainen lähti takaisin nukkumaan, siirryimme kaikki ulos ja pyysin lapsia menemään vielä omiin ryhmiinsä. Pyysin heitä ryhmä kerrallaan tulemaan eteen riviin seisomaan. Jokainen lapsi sai oman kunniakirjansa ja Heikki Hämähäkin, jonka olivat askarrelleet yhdessä tekemisen pisteellä. Sanoin vuorotellen jokaisen lapsen nimen ja näin huomioin jokaisen lapsen yksilöllisesti. Kun koko ryhmä oli saanut kunniakirjan ja Heikki Hämähäkin, annettiin ryhmälle vielä suuret aplodit. Näin käytiin jokainen ryhmä läpi, ja jokainen lapsi pääsi eteen saamaan oman kunniakirjan ja Heikki Hämähäkin sekä aplodit. Jokainen lapsi sai onnistumisen tunteen koko Herra Hakkaraisen talon seikkailusta, minkä tarkoituksena oli myös lapsen itsetunnon kehittäminen. Ryhmänohjaajat saivat mukaansa palautelomakkeet, jotka hain päiväkodilta myöhemmin itselleni. Tämä oli mukava tapa saattaa seikkailu päätökseen ja niin päiväkotilaiset lähtivät takaisin kohti päiväkotia.

Kun päiväkotilaiset olivat lähteneet, siivosin ja keräsin omat tavarani ja annoin Herra Hakkaraisen talon henkilökunnalle heidän palautelomakkeensa. Sovimme palautuspäivästä ja kiitin heitä lämpimästi ja toivotin hyvää kesää. Niin lähdin tavaroineni pois Herra Hakkaraisen talosta ja Herra Hakkaraisen talon suuri seikkailu oli päättynyt. Menimme vielä pisteiden ohjaajien kanssa syömään minun tarjoamat jäätelöt, mikä oli ikään kuin kiitos ohjaajille. Samalla kuulostelin heidänkin ajatuksia seikkailusta ja minkälaisia reaktioita he huomasivat lapsissa ja aikuisissa. Kun kävin muutamana päivänä päästä hakemassa palautelomakkeet Herra Hakkaraisen talolta, vein heille vielä kukan ja kiitoskortin, jossa kiitin heitä yhteistyöstä ja toivotin hyvää kesää. Tämä oli mielestäni mukava tapa päättää yhteistyö Herra Hakkaraisen talon henkilökunnan kanssa.

7 HERRA HAKKARAISEN TALON SUUREN SEIKKAILUN PALAUTE

7.1 Muistolan päiväkodin henkilökunnan palaute

Muistolan päiväkodin henkilökunnan palautteessa (LIITE 11) aluksi käytiin Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun tehtävapistet läpi ja pisteiden tavoitteiden täyttyminen. Arviointiasteikko oli: 1 = ei lainkaan samaa mieltä – 5 = täysin samaa mieltä. Lopussa oli mahdollisuus antaa sanallista palautetta yleisesti Herra Hakkaraisen talon suuresta seikkailusta sekä kehittämisehdotuksia. Tähän palautelomakkeeseen vastasi neljä Muistolan päiväkodin henkilökunnasta eli he, jotka osallistuivat seikkailuun.

7.1.1 Liikuntapiste

Liikuntapisteiden tavoitteita olivat mm. että lapset voisivat unohtaa kilpailun ja pääsisivät nauttimaan liikunnasta sekä kokisivat liikunnan iloa ja riemua. Palautteen perusteella tämä tavoite on täyttynyt. Omasta mielestäni tavoite täyttyi erittäin hyvin. Lapset nauroivat ja hymyilivät, ja heillä oli hyvä mieli liikuntapisteen jälkeen. Muita tavoitteita liikuntapisteelle oli kehonkuvan hahmottaminen sekä karkeamotoristen taitojen kehittyminen. Vastausten perusteella myös tämä tavoite on täyttynyt. Olen myös itse samaa mieltä. Liikuntapiste harjoitti juuri kehonosien tunnistamista sekä harjoiteltiin hyppimistä ja kyykkyyden menemistä.

Kohdan yksi, liikuntapisteen ensimmäinen kysymys oli: Tukiko piste lasten käsitystä kehonkuvastaan? Tähän kaksi vastasi, että melko samaa mieltä ja kaksi vastasi, että täysin samaa mieltä. Toinen kysymys: Toteutuiko pisteessä liikunnan ilo ja riemu? Tähän kysymykseen kolme vastasi, että täysin samaa mieltä ja yksi vastasi, että en osaa sanoa.

7.1.2 Ongelmanratkaisupiste

Ongelmanratkaisupisteen tavoitteina oli kehittää lasten johdonmukaista ajattelu ja päättelykykyä eli näin kehittää lasten tiedollisia taitoja, kehittää ja tukea ryhmähenkä sekä sisältää onnistumisen ilon ongelman ratkaisemisesta. Tavoitteet täyttyivät palautteiden perusteella myös ongelmanratkaisupisteellä. Olen samaa mieltä, etenkin onnistumisen ilon kokemisesta, mutta toisaalta vihjeet saattoivat olla vähän liian vaikeita kaikkein pienimmille ja taas liian helppoja isommille. Tämä ongelma olikin suurin haaste tällä pisteellä, koska kuitenkin lasten ikäjakauma oli sen verran iso. Huomasin tämä ongelman muutaman ryhmän kohdalla, sillä yhdelle ryhmälle, jossa oli paljon kolmivuotiaita lapsia, tuntui olevan todella vaikeaa löytää lopulta miekan piilopaikkaa, minkä he onneksi kuitenkin keksivät. Kun taas toinen ryhmä, jossa oli paljon viisivuotiaita lapsia, olivat löytäneet miekan melko nopeasti. Onneksi Kuninkas Artturin ritarit – teemahuone on monipuolinen, ja heille riitti puuhaa huoneen tutkimisessa.

Toisen kohdan, ongelmanratkaisupisteen ensimmäisen kysymys oli: Tukiko piste lasten johdonmukaista ajattelua ja päättelykykyä? Kolme vastanneista vastasi, että melko samaa mieltä ja yksi vastasi, että täysin samaa mieltä. Toinen kysymys: Kokivatko lapset onnistumisen ilo? Kolme vastasi, että täysin samaa mieltä ja yksi vastasi, että melko samaa mieltä.

7.1.3 Yhdessä tekemisen piste

Yhdessä tekemisen pisteessä tavoitteina oli sosiaalisten taitojen kehittyminen, kuten oman vuoron odottaminen, kärsivällisyys, vuorovaikutustaidot. Nämä tavoitteet täyttyivät palautteiden perusteella. Itse olen myös samaa mieltä ainakin niiden ryhmien kohdalla, joita seurasin juuri tällä pisteellä, sillä juuri askartelussa joutuu odottamaan vuoroaan että esimerkiksi saa käyttää saksia. Täytyy osata kysyä, että saisiko saksia lainaksi. Ja täytyy osata antaa myös lainaksi, mikä kehittää toisen huomioon ottamista. Tavoitteina oli myös hienomotoriikan kehittyminen kuten juuri saksien käyttö tai kynän käyttö. Myös tämä tavoite täyttyi palautteiden perusteella, mistä olen myös

samaa mieltä. Saksilla leikkaaminen, kynillä piirtäminen ja värittäminen sekä liimaaminen kehittävät hyvin lasten hienomotoriikkaa.

Kolmantena kysymyskohtana oli yhdessä tekemisen piste. Ensimmäinen kysymys: Tukiko piste lasten yhdessä tekemisen taitoja kuten vuorovaikutustaitoja, kärsivällisyyttä ja oman vuoron odottamista? Vastanneista kolme vastasi, että täysin samaa mieltä ja yksi vastasi, että melko samaa mieltä. Toinen kysymys: Tukiko piste lasten hienomotoriikkaa kuten saksien käyttöä sekä silmän ja käden yhteistyötaitoja? Vastanneista kolme vastasi että täysin samaa mieltä ja yksi vastasi, että melko samaa mieltä.

7.1.4 Jännityspiste

Jännitys ja omien rajojen kokeilu pisteellä tavoitteena oli, että lapset kokevat jotain uutta ja jännittävää. Haasteena oli myös, että mikä on sopiva määrä jännitystä, sillä lapset kokevat asioita eri tavalla. Toiselle sama määrä jännitystä jo pelottaa kun toisen mielestä on tylsää. Palautteiden perusteella kuitenkin tämänkin pisteen tavoitteet täytyivät. Jännitin, että onko avaruusseikkailu liian tylsä joidenkin mielestä, mutta tämä ei käy ilmi ainakaan palautteiden perusteella. Jotkut ovat avaruusseikkailussa olleet ennenkin, mutta silti se on niin uusi ja erilainen ja samalla edelleen hiukan jännittävä ja siksi lapset tykkäsivät siitä. Olen myös erittäin tyytyväinen, että palautteeseen vastanneiden mielestä jännitystä oli sopiva määrä, kun huomioidaan lasten ikä.

Neljäntenä kysymyskohtana oli jännitys ja omien rajojen kokeilupiste. Ensimmäinen kysymys on: Toteutuiko pisteessä jännitys ja uuden kokemisen tunne? Puolet vastanneista vastasi, että täysin samaa mieltä ja puolet, että melko samaa mieltä. Joku vastanneista oli myös kirjoittanut tähän kohtaan, että toiset lapset olivat käyneet talossa ennenkin ja siksi tämä piste oli jo tuttu. Toinen kysymys on: Oliko pisteessä sopiva määrä jännitystä huomioiden lasten iän? Tähän kolme vastasi, että täysin samaa mieltä ja yksi, että melko samaa mieltä.

7.1.5 Satutuokiopiste

Sadun lukemispisteessä tavoitteina oli, että lapset pääsevät välillä rauhoittumaan muiden pisteiden vastapainoksi. Palautteiden perusteella tämä tavoite täyttyi ja olen myös samaa mieltä. On erittäin hyvä välillä hetkeksi istua paikalleen ja rauhoittua kuuntelemaan kirjaa. Satujen lukemisella on paljon tärkeitä tehtäviä, mutta näin lyhyessä ajassa yhtenä tavoitteena oli myös kehittää lasten keskittymiskykyä ja kuuntelemisen taitoa. Myös tämä tavoite täyttyi. Jotta kirjan tarinaan pääsee mukaan, vaaditaan kuuntelutaitoa ja keskittymiskykyä. Kirjan lukemisen jälkeen kirjasta kysyttiin muutama helppo kysymys, joilla pystyttiin myös testaamaan lasten kykyä kuunnella.

Viidentenä kohtana oli sadun lukemispiste. Ensimmäisenä kysymyksenä on: Toteutuiko pisteessä lasten rauhoittuminen? Puolet vastasi että melko samaa mieltä ja puolet, että täysin samaa mieltä. Toisena kysymyksenä on: Tukiko piste lasten keskittymiskykyä ja kuuntelemisentaloja? Tähän myös puolet vastanneista vastasi, että melko samaa mieltä ja puolet, että täysin samaa mieltä.

7.1.6 Sanallinen palaute ja kehittämissuhteita

Palautelomakkeen lopussa oli myös sanallinen palaute yleisesti Herra Hakkaraisen talon suuresta seikkailusta sekä kehittämissuhteita. Yleisesti seikkailusta sanottiin näin: ”Hieno! Lapset olivat uteliaan jännittyneinä koko seikkailun ja myös iloisen rentoutuneita. Retki oli todella mukava ja lapset nauttivat siitä. Järjestelyt toimivat hyvin. Aamupäivä oli todella kiva ja hienosti järjestetty. Oli oikein mukavasti järjestetty”. Kehittämissuhteita oli vain yhdessä palautteessa: Jotkut lapsista olisivat ehkä vapaata liikkumista kaivanneet enemmän. Joissakin pisteissä lapset olisivat viihtyneet kauemminkin esimerkiksi ongelmanratkaisu- ja jännityspisteet.

Sanallinen palaute oli mukavaa luettavaa ja sain hyviä kehittämissuhteita. Oli mukava kuulla, että jokainen palautteenantaja oli kokenut, että seikkailu oli mukava, hyvin järjestetty ja että lapset pitivät siitä. Kehittämissuhteista huomasin tämän saman ongelman, että yhdessä ryhmässä, jossa oli jo isompia viisivuotiaita lapsia, heitä oli ryhmässä kuusi lasta, joten he olisivat viihtyneet muutamalla pisteellä hie-

man kauemmin ja he olisivatkin jo voineet liikkua talossa vapaammin. Tähän ratkaisuna olisi, että ikäjakauma lapsilla ei olisi näin suuri. Lapset, jotka osallistuivat seikkailuuni, olivat kolmi-viisivuotiaita, ja kolmivuotiaan ja viisivuotiaan taitotasossa on suuri ero.

Mikael Kokljusckin kirjassa Seikkaluun asettamat seikkailukasvatuksen elementit eli liikunnallisten taitojen kehittäminen, ongelmanratkaisutilanteet, erilaisten lasten huomioiminen, yhdessä tekeminen, jännitys ja omien rajojen kokeilu sekä elämykset toteutuivat kaiken kaikkiaan Herra Hakkaraisen talon suuressa seikkailussa hyvin. Olen tyytyväinen tehtäväpisteisiin, jotka olin suunnitellut seikkailuelementtien pohjalta, huomioiden päiväkotilaisten iän ja suhteuttanut tehtävät Herra Hakkaraisen talon huoneiden teemoihin. Niin omasta mielestäni kuin myös palautteiden perusteella seikkailuelementit toteutuivat hyvin ja olen erittäin tyytyväinen tältä osalta seikkailuni tavoitteiden täyttymisestä.

Herra Hakkaraisen suuren seikkailun tavoitteina oli myös tutkia miten Herra Hakkaraisen talon suuri seikkailu tukee lasten tiedollista, sosiaalista ja motorista kehitystä. Nämä eri kehityksen tekijät olin ikään kuin piilottanut tehtäväpisteiden sisään. Liikuntapiste tuki karkeamotoriikan kehitystä muun muassa hahmottamalla kehonosat, liikuntapiste harjoitti myös kyykkyyntä ja hyppäämistä. Yhdessä tekemisen pisteellä taas harjoitettiin hienomotoriikkaa eli käden ja silmän yhteistyötaitoja kuten saksien käyttöä. Ongelmanratkaisu tehtävä harjoitti sosiaalisia taitoja, kun tarvittiin koko ryhmän apua, ongelman selvittämiseksi, mikä kehitti ryhmähenkeä, yhteistyötaitoja sekä toisten lasten huomioon ottamista. Myös yhdessä tekemisen pisteellä harjoitettiin sosiaalisia taitoja kuten oman vuoron odottamista, kärsivällisyyttä, lainaaminen, toisten lasten auttaminen. Lasten tiedollisia taitoja harjoitettiin mm. ongelmanratkaisupisteellä missä tarvittiin päättelykykyä sekä satutuokio pisteellä, jossa harjoitettiin keskittymiskykyä ja kuuntelutaitoa, kun kirjasta esitettiin kysymyksiä. Palautteiden perusteella ja omasta mielestäni lasten motoriseen, tiedolliseen ja sosiaaliseen liittyvät tavoitteet toteutuivat hyvin. Kukin tehtäväpiste tuki kyseistä kehityksen kohdetta hyvin.

7.2 Herra Hakkaraisen talon henkilökunnan palaute

Herra Hakkaraisen talon henkilökunnan palautteessa käytiin läpi koko Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun prosessi, aina alun suunnittelusta, toteutukseen sekä loppuarvioon. Palautteen lopussa oli vielä mahdollisuus antaa sanallista palautetta yleisesti Herra Hakkaraisen suuresta seikkailusta, kehittämis ehdotuksia sekä kertoa yhteistyöstämme. Arviointiasteikko oli sama kuin Muistolan päiväkodin henkilökunnan palautteessakin eli 1 = ei lainkaan samaa mieltä – 5 = täysin samaa mieltä ja kohta 3 = en osaa sanoa. Erityisesti Herra Hakkaraisen talon henkilökunnan palautteessa oli tärkeää olla mahdollisuus vastata, että en osaa sanoa, sillä alusta loppuun asti ei ollut kovinkaan moni henkilökunnasta. Tähän palautteeseen vastasikin vain kolme Herra Hakkaraisen talon henkilökunnasta eli lähinnä ne, jotka ovat olleet alusta asti mukana Herra Hakkaraisen talon suuressa seikkailussa.

7.2.1 Seikkailun tarpeellisuus/kiinnostavuus Herra Hakkaraisen talolle

Ensimmäisenä kysymyksenä oli opinnäytetyöni tarpeellisuus/kiinnostavuus Herra Hakkaraisen talon näkökulmasta. Kaksi vastanneista vastasi, että en osaa sanoa ja yksi, että melko samaa mieltä. Ihmettelin tätä vastausta, mutta sanalliseen palautukseen oli selostettu kahdessa palautteessa, että syksyllä tai talvella, jolloin talossa on hiljaisempaa, Herra Hakkaraisen talon suuri seikkailu olisi ollut kiinnostavampi/tarpeellisempi. Ymmärrän tämän varsin hyvin, sillä kevät on kaikkein kiireisintä aikaa Herra Hakkaraisen talossa, sillä silloin siellä käyvät päiväkotiryhmät sekä koululaiset.

Alun perin suunnittelimmekin Herra Hakkaraisen talon suurta seikkailua syksyille, mutta ongelmaksi olisi muodostunut se, että syksyllä päiväkoteihin tulee uudet lapset ja silloin opetellaan päiväkodin arkea ja tutustutaan vasta toisiin lapsiin ja aikuisiin, joten silloin päiväkotilaiset eivät tee paljoa retkiä. Lisäksi jos Herra Hakkaraisen talon suuri seikkailu olisi ollut syksyllä, oman valmistumiseni kannalta opinnäytetyöleni olisi tullut turhan kova kiire. Joten kaikkein paras aika Herra Hakkaraisen talon

suurelle seikkailulle olisi ollut niin itseni, päiväkodin kuin Herra Hakkaraisen talonkin näkökulmasta talvella.

7.2.2 Opinnäytetyön suunnitteluprosessi

Toisena kysymyskohtana oli opinnäytetyön suunnitteluprosessi, jossa kysymyksenä oli, että etenikö suunnittelu loogisesti, johon kaikki vastanneista vastasivat, että melko samaa mieltä. Olen tässä samaa mieltä Herra Hakkaraisen talon henkilökunnan kanssa. Jo ennen joulua otin ensimmäisen kerran yhteyttä Herra Hakkaraisen taloon ja kävin siellä. Kun olimme päättäneet, että järjestän Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun kesäkuun alussa, minulla oli vielä runsaasti aikaa rauhassa miettiä, että miten asiassa etenin. Olin useasti yhteydessä Herra Hakkaraisen taloon sähköpostitse sekä aina tarpeen tullen sovimme yhteistapaamisen. Tässä kohtaa riittävä aika takasi hyvän suunnittelun ja suunnittelun etenemisen loogisesti.

Opinnäytetyön suunnitteluprosessista kysyin myös, että saiko henkilökunta tarpeeksi tietoa opinnäytetyöstä, johon kaksi vastasi, täysin samaa mieltä ja yksi, että melko samaa mieltä. Olen itse myös tyytyväinen tähän kohtaan, sillä kuten jo aiemmin kerroin, olin melko usein yhteyksissä henkilökuntaan sähköpostitse. Kerroin, että missä kohtaa opinnäytetyöni etenee tällä hetkellä, lähetin heille tarvittavia liitetiedostoja sekä kerroin, mitä tulen tekemään. Lähetin heille myös paljon kysymyksiä, johon he vastasivat melko nopeasti ja asiallisesti. He myös neuvoivat minua tarpeen tullen. Tapasimme aina silloin tällöin ja lähempänä itse suurta seikkailua tapasimme hiukan useimmin. Vein heille aina näyttille, että mitä olin siihen mennessä saanut tehtyä ja kerroin mitä on vielä tekemättä.

7.2.3 Opinnäytetyön aikataulutus

Kolmantena kysymysaiheena oli aikataulutus: Oliko prosessinaikataulutus onnistunut? Kaksi vastasi, että melko samaa mieltä ja yksi, että täysin samaa mieltä. Mielestäni aikataulutus oli onnistunut johtuen siitä, että aloitin suunnittelut hyvissä ajoin. Minulla oli hyvin aikaa tehdä kaikki valmiiksi enkä jättänyt mitään viime hetkeen. Olen luonteeltani sellainen, että en voi jättää asioita viime tippaan, vaan haluan, että minulla on hyvin aikaa tehdä ne. Tällöin myös työn jälki on useimmiten parempaa.

Minulla oli aikaa miettiä ja muokata asioita ja sekä tehdä uudestaan, myös virheilleni ja niiden korjaamiselle oli aikaa, mikä oli erittäin tärkeää. Kaikki kun ei aina mene suunnitelmien mukaisesti.

7.2.4 Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun toteutus

Neljäntenä kysymysaiheena oli Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun toteutus: Menikö toteutus (LIITE 13) suunnitelmien mukaan? Kaksi henkilöä vastasi, että täysin samaa mieltä ja yksi, että melko samaa mieltä. Omasta mielestäni toteutus meni suunnitelmien mukaan, ei sattunut mitään yllättävää. Ainoa, mikä ei mennyt ihan niin kuin suunnittelin, oli toteutuksen aikataulut. Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun suorittaminen meni nopeammin kuin olin ajatellut, mutta tämä ei sinällään haitannut mitään. Mieluummin näin, kuin että olisi joutunut odottelemaan ja seisoskelemaan, silloin turhautuu lapset kuin aikuisetkin. Palautteessa kysyttiin myös, että etenikö suunnitelma johdonmukaisesti, johon kaksi vastasi, että melko samaa mieltä ja yksi että täysin samaa mieltä. Mielestäni suunnitelma oli johdonmukainen ja eteni loogisesti.

7.2.5 Sanallinen palaute ja kehittämisehdotuksia

Palautteessa pyydettiin myös sanallista palautetta yleisesti Herra Hakkaraisen suuresta seikkailusta, johon vastattiin näin: ”Jos toteutus olisi ollut hiljaisempaan aikaan, kuten syksyllä tai talvella, opinnäytetyö olisi ehkä ollut tarpeellisempi/kiinnostavampi Herra Hakkaraisen talon näkökulmasta. Lapsille kiva, vaihteleva päivä, Hakkaraisen talolle ei juurikaan merkitystä”.

Tätä asiaa käsittelin jo aiemmin kohdassa opinnäytetyöni tarpeellisuus/kiinnostavuus Herra Hakkaraisen talon näkökulmasta. Kun palautteessa kysyttiin kehittämisehdotuksia, oli tämä sama suuren seikkailun ajoitus sekä yksi oli vastannut, että alussa olisi voinut olla pieni yhteinen hetki, jossa olisi ”nostettu” seikkailuhenkeä.

Viimeisenä kysymyskohtana palautteessa oli sanallinen palaute yhteistyöstä, johon vastattiin näin: ”Sujui mielestäni hyvin. Hyvin sujui yhteistyö. Hyvää on aina se, että myös epäselvistä tilanteista päästään eteenpäin. Neuvotteluasetelmat olivat hyvät,

viitataan tällä siihen, että aluksi Satu luulit meidän palveluumme kuuluvan Heikki Hämähäkipajan”. Mielestäni yhteistyö Herra Hakkaraisen talon kanssa sujui hyvin. Mielestäni minut ja opinnäytetyöajatukseni otettiin hyvin vastaan ja tunsin oloni ja opinnäytetyöni tervetulleeksi. Sain hyvin Herra Hakkaraisen taloon yhteyttä ja apua ja neuvoja kun niitä tarvitsin. Sain myös kysymyksiini vastaukset aina hyvin nopeasti.

Suunnittelun aikana tuli muutamia väärinkäsityksiä, mutta niistä selvittiin kuitenkin hyvin ja hyvässä hengessä. Tässä tärkeänä tekijänä oli jälleen aika, että minulla oli aika muuttaa väärinkäsityksiä. Palautteessakin viitattiin Heikki Hämähäkipajaan, jossa siis väärinkäsityksenä oli, että alun perin askartelupisteessä oli tarkoitus tehdä Heikki Hämähäkki ”lelu”, johon idea tuli Herra Hakkaraisen talon henkilökunnalta. Ymmärsin, että heillä on välineet ja taidot tehdä Heikki Hämähäkki ja vasta viikkoa ennen Herra Hakkaraisen suurta seikkailua minulle selvisikin, että Heikki Hämähäkkiä tehdään Satakunnan käsi- ja taideteollisuus ry:n Taitokeskuksessa ja sen tekeminen kestää noin tunnin verran. Mutta onneksi tämä asia selvisi ja keksimme yhdessä, että väritetään Heikki Hämähäkin kuva ja liimataan se jäätelötikkuun. Ja näin sitten teimme.

Toinen väärinkäsitys oli, kun aluksi olin ymmärtänyt, että saan Herra Hakkaraisen talon henkilökunnasta ohjaajat tehtäväpisteilleni. Sitten selvisi, että kun on lomaa-aika, niin heiltä ehtii vain kaksi työntekijää pisteilleni. Tämän tiedon sain onneksi muutamaa viikkoa ennen Herra Hakkaraisen talon suurta seikkailua ja ehdin pyytää siskoani ja muutamaa ystävää tehtäväpisteille. Jotta suuri seikkailu sujui hyvin päiväkotilaisten ja erityisesti ryhmänohjaajien kannalta, joilla oli jo suuri vastuu huolehtia lapsista, oli tärkeää, että kaikilla pisteillä oli ohjaaja. Väärinkäsityksiä sattuu aina ja on erittäin tärkeää, että on aikaa oikaista ne. Mielestäni nämä väärinkäsitykset saatiin hyvin korjattua, johon myös palautteessa viitattiin.

8. LOPPUPOHDINTA

Opinnäytetyöni tavoitteena oli tutkia, miten Herra Hakkaraisen talo toimii seikkailua ja elämyksiä tarjoavana lasten toimintapaikkana sekä miten järjestämäni Herra Hakkaraisen talon suuri seikkailu tuki lasten tiedollista, motorista sekä sosiaalista kehitystä? Herra Hakkaraisen talo sellaisenaan jo toimii seikkailua ja elämyksiä tarjoavan lasten toimintapaikkana, sillä talo on täysin uusi ja erilainen maailma lapselle. Herra Hakkaraisen talon teemahuoneet tarjoavat lapselle elämyksen hahmoineen ja äänineen, lapsi pääsee ikään kuin Mauri Kunnaksen tarinoihin mukaan. Tähän asti lapset ovat kuunnelleet ja lukeneet tarinoita kirjoista, katselleet kuvia ja omissa mielikuvituksissaan olleet mukana tarinassa, mutta Herra Hakkaraisen talossa lapset pääsevät koskemaan hahmoja oikeasti ja pääsevät mukaan tarinoihin kuten Kaikkien aikojen avaruusseikkailu. Lapset pääsevät pukeutumaan tutuiksi hahmoiksi ja pääsevät kiipeämään Vipusen suuhun tai Artturin linnaan.

Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun avulla lapset kokivat varmasti vielä monipuolisemman elämyskokemuksen ja seikkailun. Sen lisäksi, että lapset pääsivät tutustumaan talon teemahuoneisiin, oli jokaisessa huoneessa ohjattua toimintaa. Esimerkiksi sen lisäksi, että lapset pääsivät tutustumaan Artturin ritarit teemahuoneeseen, Herra Hakkaraisen talon suuressa seikkailussa he pääsivät selvittämään Artturin kadonneen miekan mysteeriä. Sen lisäksi että lapset pääsivät tutustumaan Herra Hakkaraisen talon galleriaan, he saivat askarrella omat Heikki Hämähäkit mukaansa. Mielestäni Herra Hakkaraisen talon suuressa seikkailussa toteutui hyvin seikkailukasvatus, joka on korostunut opinnäytetyössäni. Seikkailukasvatuksen kriteerit täyttyivät eli kuten aiemmin jo kerroin, seikkailukasvatuksella tarkoitetaan toimintaa jossa lapset saavat aktiivisesti tehdä ja kokeilla ja kokea jotain uutta ja jännittävää ja näin saavat kokemuksia.

Tavoitteena oli myös tutkia, miten järjestämäni Herra Hakkaraisen talon suuri seikkailu tukee lasten tiedollista, motorista sekä sosiaalista kehitystä. Muistolan päiväkodin henkilökunnan palautteesta käy ilmi, että Herra Hakkaraisen talon suuri seikkailu tuki lasten tiedollista, motorista sekä sosiaalista kehitystä hyvin. Näiden osalta sain

pelkkää positiivista palautetta. Olen myös itse samaa mieltä, että tehtäväpisteet oli suunniteltu niin, että ne tukevat ja kehittävät näitä kolmea eri lapsen kasvun ja kehityksen osa-aluetta.

Olen kaikin puolin tyytyväinen järjestämäni Herra Hakkaraisen talon suureen seikkailuun. Kaikki sujui niin kuin pitikin, mitään suuria yllätyksiä ei tullut seikkailun aikana. Toisaalta, nyt jälkeenpäin kun mietin seikkailuani, on muutamia asioita, joita muuttaisin, jos järjestäisin Herra Hakkaraisen suuren seikkailun uudelleen. Ensinnäkin muuttaisin lasten ikäjakaumaa. Loppujen lopuksi kolmi-viisivuotiaat ovat kovin eri kasvun ja kehityksen vaiheissa. Siinä missä kolmivuotiaalle jokin asia on vaikea, saattaa viisivuotias selvitä leikiten. Esimerkiksi huomasin, että kuningas Artturin teemahuoneessa, jossa vihjeiden avulla etsittiin kuningas Artturin kadonnutta miekkaa, vihjeet olivat melko helppoja viisivuotiaille. He olivat löytäneet miekan melko nopeasti kun taas komivuotiaat miettivät pitkään vihjeitä ja he tarvitsivat jopa lisävihteitä, jotta löysivät miekan. Tämä seikkailu olisi sopinut parhaiten juuri nelivuotiaalle.

Tulevaisuutta varten on ollut erittäin tärkeä asia huomata, että kahdella vuodella on iso merkitys lasten kehityksen tasoissa. On myös haastavaa suunnitella sellaisia tehtäväpisteitä, jotka olisivat sopineet niin kolmivuotiaille kuin viisivuotiaillekin yhtä hyvin. Tämä asia ei aiheuttanut juuri mitään vahinkoa tai ongelmaa, mutta tulevaisuutta varten on hyvä huomioida tämä asia. Olin itse oikeastaan melko yllättynyt siitä kuinka eri kehityksen vaiheissa kolmivuotias ja viisivuotias lapsi oikeasti ovat. Tämä oli ammatillisesti tärkeimpiä asioita, jotka seikkailustani opin.

Tämä seikkailu osoitti myös minulle, että lapset eivät vaadi paljoa, eivätkä ihmeitä, jotta heille saa hymyn kasvoille. Lapset nauttivat jo pienistäkin tapahtumista ja seikkailuista, joihin ei välttämättä tarvitsisi nähdä paljoa vaivaa. Tämän seikkailun suunnitteluun olin nähnyt melko paljon aikaa ja suurin kiitos oli ehdottomasti lasten reaktiot. Näin lasten ilmeistä ja eleistä, että he nauttivat seikkailusta ja heillä oli kivaa, minkä osa lapsista myös sanoivat. Myös päiväkodin henkilökunta ja jopa lasten vanhemmat olivat kiitelleet minua seikkailun järjestämisestä. Tämä saamani kiitos on paras kiitos, näin tiedän että seikkailuni oli onnistunut.

Myös lapset kokivat Herra Hakkaraisen suuren seikkailun aikana erilaisia ja mahdollisesti uusia asioita. He kokivat erilaisia tunteita, kuten jännitystä Kaikkien aikojen avaruusseikkailussa, iloa ja hauskuutta liikuntapisteellä. He pääsivät ratkaisemaan Kuningas Artturin kadonneen miekan mysteeriä, jossa oli varmasti mukana jännitystä ja lopulta onnistumisen iloa. Yhdessä tekemisen pisteellä harjoitettiin monenlaisia taitoja, niin kädentaitoja kuin sosiaalisia taitojakin. Mutta uskon, että päällimmäisenä lapsille jäi seikkailustani iloinen tunne. Lapset lähtivät hymyillen pois seikkailustani mukana kunniakirja ja itse tehty Heikki Hämähäkki.

Herra Hakkaraisen suuri seikkailu opetti monia asioita varmasti myös Muistolan päiväkodin henkilökunnallekin. Seikkailuni jälkeen he varmasti voisivat hyödyntää omassa päiväkodissaan seikkailukasvatusta ja elämyspedagogiikkaa. Tehtävien, jotka ovat lapsille hauskoja ja kivoja, kautta kuitenkin opitaan tärkeitä lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyviä tekijöitä. Pienellä vaivalla, esimerkiksi tarinan avulla, saadaan tapahtumasta lapsille kiva ja jännittävä, mutta myös samalla opettavainen. Kuten olen aiemmin jo kertonut, itse pidän seikkailukasvatusta erittäin tärkeänä, hyödyllisenä sekä monipuolisena opetuskeinona, josta hyötyvät kaikki. Kun opetuksesta tehdään lasten mielestä hauskaa ja jännittävää, lapsilla säilyy motivaatio ja he oppivat paremmin. Myös opettajat, niin lastentarhanopettajat kuin myös koulujen opettajat, saavat tehdä monipuolisempaa opetustyötä ja varmasti näin myös opettajien motivaatio säilyy.

Kun mietin palautelomakkeita, jotka jaoin niin Muistolan päiväkodin henkilökunnalle kuin myös Herra Hakkaraisen talon henkilökunnalle, olin tyytyväinen Muistolan päiväkodin henkilökunnan palautelomakkeen kysymyksiin, mutta en niinkään Herra Hakkaraisen talon henkilökunnan palautelomakkeen kysymyksiin. Jos tekisin Herra Hakkaraisen talon henkilökunnan palautteen uusiksi, lisäisin ehdottomasti kysymyksen, että voisivatko he käyttää tätä Herra Hakkaraisen talon suurta seikkailua jatkossa päiväkotiryhmien kanssa. Tämä olisi erittäin tarpeellinen ja mielenkiintoinen kysymys, johon näin jälkeinpäin ajatellen olisin ehdottomasti halunnut saada vastauksen.

Asia jäi vaivaamaan minua niin, että jälkeinpäin lähetin Herra Hakkaraisen talolle sähköpostia ja kysyin, että voisivatko he käyttää Herra Hakkaraisen talon suurta seikkailua jatkossa. Lisäsin myös kysymyksen, että aiemmista opinnäytetöistä, jotka

oli tehty Herra Hakkaraisen talosta asiakastyytyväisyysnäkökulmasta, oli käynyt ilmi, että monet asiakkaat haluaisivat vaihtelua Herra Hakkaraisen taloon. Aiempien opinnäytetöiden aiheet olivat Herra Hakkaraisen talon asiakastutkimus ja kohde osana Vammalan Seudun matkailutarjontaa, Jenni Kursi (2006) ja Herra Hakkaraisen talo elämyksellisenä matkailukohteena, Reija Laamanen (2009). Tähän viitaten kysyin voisiko järjestämäni Herra Hakkaraisen talon suuri seikkailu toimia edellä mainittuna vaihteluna. Sain vastauksen, että hiljaisempaa aikana kuten syksyllä ja talvella he voisivat harkita seikkailuni järjestämistä, toki se vaatisi muutaman lisätyöntekijän. Vaihtelunäkökulmasta he pitivät seikkailuani hyvänä ideana.

Olin tyytyväinen rehelliseen ja realistiseen vastaukseen. Kuten tutkimuksessani totesinkin, talo jo sellaisenaan on elämyksellinen ja tarjoaa seikkailua. Seikkailuani voisi käyttää vaihteluna talon arkeen ehkä pienemmässä muodossa, koska seikkailuni vaati henkilökuntaa enemmän, kun jokaiselle pisteelle tarvitaan ohjaaja. Talon henkilöresurssit ovat rajalliset ja normaalitoimintoihin tarvitaan työntekijöitä kuten lipunmyyntiin.

Jos järjestäisin Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun uudestaan, miettisin myös ajankohdan tarkemmin. Kuten aiemmin jo kerroin tärkeää oli, että järjestämästäni seikkailusta kaikki osapuolet olisivat saaneet suurimman mahdollisen hyödyn. Mutta näissä olosuhteissa, loppu kevät oli paras vaihtoehto itseni kannalta kuin myös Muis-tolan päiväkodin kannaltakin. Ymmärrän kyllä, että talvi olisi ollut ehdottomasti paras aika Herra Hakkaraisen talolle kun se hiljaisinta aikaa heillä.

Olin tyytyväinen, kun sain myös jotain kehittämissuhteita ja ymmärrän oikein hyvin ajankohdan merkityksen Herra Hakkaraisen talon näkökulmasta. Jos järjestäisin tämän joskus uudestaan, ottaisin ehdottomasti tämän asian huomioon, eli mikä ajankohta on kaikkien osapuolien mielestä hyvä ja sopivin. Toisaalta olen yllättynyt, että tämä asia tuli esiin vasta Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun jälkeen.

Jos järjestäisin Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun uudestaan, kiinnittäisin huomiota Karppinen S. & Latomaan T. kirjassa Seikkailun elämyksiä (2007) painotettuun seikkailun reflektointiin. Myös omassa seikkailussani olisi ollut tärkeää, että lapset, jotka osallistuivat Herra Hakkaraisen talon suureen seikkailuun, olisivat muu-

taman päivän kuluttua seikkailusta vielä muistelleen seikkailua esimerkiksi piirtämällä kuvan siitä, mikä oli kaikkein kivointa. Näin seikkailu olisi vielä läpikäyty päiväkodissa ja lapset olisivat voineet puhua ajatuksistaan ja kokemuksistaan. Varmasti seikkailusta on puhuttu päiväkodissa, mutta valitettavasti reflektoinnin ohjeistus jäi pois.

Herra Hakkaraisen suuri seikkailu opetti minulle ammatillisesti monia asioita. Ensimmäkin mitä järjestäntäkään, muistan aina miettiä tarkasti osallistuvien lasten ikäkauman, jotta se ei ole liian suuri. Eri-ikäiset lapset ovat niin eri kehityksen vaiheissa. Jotta lapset saavat parhaan hyödyn irti, täytyy ikäryhmä olla juuri sopiva. Toisena tärkeänä seikkailuni opetuksena on myös ajan riittävyys. Riittävä aika takaa onnistuneen tuloksen. Näin on mahdollista myös matkan aikana kohdata ongelmia ja on silti aikaa selvitä ongelmista. Haasteita ja vastoinkäymisiä tulee vastaan aina ja siksi on tärkeää, että on riittävästi aikaa niiden selvittämiseen. Nyt kun olen paremmin tutustunut seikkailukasvatukseen, voisin ehdottomasti käyttää seikkailukasvatusta omana työmenetelmänäni. Toivon mukaan, jos joskus pääsen päiväkotiin töihin, vien mukani uusia ideoita lasten kasvun ja kehityksen tukemiseen ja omia ajatuksia seikkailukasvatuksen hyvistä puolista.

LÄHTEET

- Einon D. 1999. Kehittyvä ja onnellinen lapsi. Espoo. Weilin Göös.
- Karppinen S. & Latomaa T. 2007. Seikkaillen elämyksiä. Seikkailukasvatuksen teoriaa ja sovelluksia. Tampere. Juvenes Print.
- Keltikangas-Järvinen L. 1998. Hyvä itsetunto. Helsinki. WSOY.
- Keltikangas-Järvinen L. 2010. Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot. Helsinki WSOY.
- Kokljuskin M. 1999. Seikkailuun! Varhaiskasvatuksen seikkailukirja. Helsinki. Kirjayhtymä Oy.
- Kunnas, M. 1989. Kaikkien aikojen avaruus –kirja. Keuruu. Otava.
- Kunnas, M. 1982. Koiramäen lapset kaupungissa. Keuruu. Otava
- Kunnas, M. 1992. Koirien Kalevala. Keuruu. Otava
- Kunnas, M. 1997. Kuningas Artturin ritarit. Keuruu. Otava.
- Kursi J. 2006. Herra Hakkaraisen talon asiakastutkimus ja kohde osana Vammalan seudun matkailutarjontaa. AMK-opinnäytetyö. Satakunnan ammattikorkeakoulu.
- Laamanen R. 2009. Herra Hakkaraisen talo elämyksellisenä matkailukohteena. Asiakastytyväisysselvitys. AMK-opinnäytetyö. Pirkanmaan ammattikorkeakoulu.
- Ojanen S., Lappalainen I. & Kurenniemi M. 1980. Sadun avara maailma. Sadut varhaiskasvatuksen tukena. Keuruu. Otava.
- Vilén M., Vihunen R., Vartiainen J., Sivén T., Neuvonen S. & Kurvinen A. 2006. Lapsuus erityinen elämänvaihe. Helsinki. WSOY.
- Kunnas M. 2008. Mauri omin sanoin. <http://www.maurikunnas.net/>
- Herra Hakkaraisen talo. 2006. <http://www.herrahakkaraisentalo.net/index.html>

Kuvassa Seppo Ilmarinen, Ahti Lemminkäisen äiti ja Antero Vipunen

Kuvassa Pohjolan susien kotikylä

Kuvassa karjuva lohikäärme

Kuvassa Kuningas Artturi ritareineen pyöreän pöydän ääressä

Kuvassa koulubussi on laskeutunut planeetalle

Kuvassa Herra Hakkarainen avaruudessa

Kuvassa kelloseppän nurkkaus

Kuvassa Kinkkeliinin sekatavarakauppa

Kuvassa lasten piirustuspaikka

Kuva galleriasta

Hei!

LIITE 7

Olen kolmannen vuoden sosionomiopiskelija Satakunnan ammattikorkeakoulusta ja myös monelle tuttu kasvo päiväkodin sijaisena. Opintoni on nyt siinä vaiheessa, että olen alkanut työstämään opinnäytetyötäni. Opinnäytetyönäni järjestän Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun ke 8.6. Herra Hakkaraisen talossa. Suureen seikkailuun osallistuu Muistolan päiväkodin Puolukat ja Kantarellit. Päiväkotilaiset lähtevät seikkailuun aamupalan jälkeen bussilla ja tulevat takaisin ruokailuun mennessä. Herra Hakkaraisen talon suuressa seikkailussa on viisi erilaista tehtäväpistettä, joissa lapset kiertävät pienissä ryhmissä. Luvassa on mm. ongelmanratkaisua, liikuntaa, askartelua ja paljon muuta. Myös itse Herra Hakkarainen saattaa kulkea unissaan. Lasten nimiä tai muita tietoja ei tule opinnäytetyössäni esiin vaan tutkin seikkailukasvatuksen merkitystä lasten toiminnassa. Tutkimuslupaa hankkiessani kysynkin nyt Teiltä vanhemmat, että saako Teidän lapsenne osallistua Herra Hakkaraisen talon suureen seikkailuun? Toivon, että täytätte alla olevan kyselyn ja palautatte mahdollisimman pian päiväkotiin, mutta viimeistään ti 7.6 mennessä. Kiitos.

Jos jokin asia mietityttää, aina saa soittaa ja kysyä

Seikkailuterveisin
Satu Rautanen 040 5776642

Lapseni/lapsemme

- Saa osallistua Herra Hakkaraisen talon suureen seikkailuun
- Ei saa osallistua Herra Hakkaraisen talon suureen seikkailuun

Päivämäärä ja huoltajan allekirjoitus

HERRA HAKKARAISEN TALON SUURI SEIKKAILU

LIIKUNTAPISTE

ONGELMANRATKAISUPISTE

YHDESSÄ TEKEMISEN PISTE

JÄNNITYS PISTE

SATUTUOKIO PISTE

KUNNI AKIRJA

on selviytynyt Herra Hakkaraisen talon suuresta seikkailusta. Hän on osoittanut rohkeutta, neuvokkuutta, liikunnan riemua, yhteistyötaitoja sekä aitoa seikkailumieltä.

8.5.2011 SASTAMALA

Seikkailun järjestäjän allekirjoitus:

Kartta

RYHMÄ 1

Aloituspiste: Liikuntapiste →

Ongelmanratkaisupiste →

Yhdessä tekemisen piste →

Jännityspiste →

Satutuokio piste

Pisteet:

Liikuntapiste: Herra Hakkaraisen talon takapihalla ulkona (sateen sattuessa eteisessä/aulassa)

Ongelmanratkaisupiste: Kuningas Artturin ritarit -huoneessa sisääntulo kerroksessa

Yhdessä tekemisen piste: Toimintahuoneessa, sisääntulo kerroksessa

Jännityspiste: Kaikkien aikojen avaruus -huoneessa, alakerrassa

Satutuokio piste: Koiramäen lapset kaupungissa -huoneessa, alakerrassa

Arvioinnissa arvioidaan jokainen piste erikseen, pisteen tavoitteiden täyttymistä ja lopuksi sanallinen yleisarviointi Herra Hakkaraisen talon seikkailusta sekä kehittämisehdotuksia. Ympyröi omaa mielipidettäsi lähinnä oleva numero asteikolla:

ei lainkaan 1 2 3 4 5 täysin

1. Liikuntapiste

Tukiko piste lasten käsitystä kehonkuvastaan?

ei lainkaan 1 2 3 4 5 täysin

Toteutuiko pisteessä liikunnan ilo ja riemu?

ei lainkaan 1 2 3 4 5 täysin

Tukiko piste lasten motoriikan kehittymistä?

ei lainkaan 1 2 3 4 5 täysin

2. Ongelmanratkaisupiste

Kehittikö piste lasten ryhmähenkeä?

ei lainkaan 1 2 3 4 5 täysin

Tukiko piste lasten johdonmukaista ajattelua ja päättelykykyä?

ei lainkaan 1 2 3 4 5 täysin

Kokivatko lapset onnistumisen ilon?

ei lainkaan 1 2 3 4 5 täysin

3. Yhdessä tekemisen piste

Tukiko piste lasten yhdessä tekemisen taitoja kuten vuorovaikutustaitoja, kärsivällisyyttä ja oman vuoron odottamista?

ei lainkaan 1 2 3 4 5 täysin

Tukiko piste lasten hienomotoriikkaa kuten saksien käyttöä ja silmän ja käden yhteistyötaitoja?

ei lainkaan 1 2 3 4 5 täysin

4. Jännitys ja omien rajojen kokeilu piste

Toteutuiko pisteessä jännitys ja uuden kokemisen tunne?

ei lainkaan 1 2 3 4 5 täysin

Oliko pisteessä sopiva määrä jännitystä huomioiden lasten iän?

ei lainkaan 1 2 3 4 5 täysin

5. Sadun lukemispiste

Toteutuiko pisteessä lasten rauhoittuminen?

ei lainkaan 1 2 3 4 5 täysin

Tukiko piste lasten keskittymiskykyä ja kuuntelemisentaitoa?

ei lainkaan 1 2 3 4 5 täysin

6. Sanallinen palaute yleisesti Herra Hakkaraisen talon suuresta seikkailusta

7. Kehittämisehdotuksia Herra Hakkaraisen talon suureen seikkailuun?

Kiitos palautteestanne ja hyvää kesää.

Palaute annetaan koko opinnäytetyöprosessista aina alun suunnitelmasta loppuarvi-
oon asti. Ympyröi mielipidettäsi lähinnä oleva numero. Palauteasteikko on:

- 1 = ei lainkaan samaa mieltä
- 2 = melko eri mieltä
- 3 = en osaa sanoa
- 4 = melko samaa mieltä
- 5 = täysin samaa mieltä

1. Opinnäytetyöni tarpeellisuus/kiinnostavuus Herra Hakkaraisen talon näkökulmasta

ei lainkaan 1 2 3 4 5 täysin

2. Opinnäytetyön suunnitteluprosessi

Etenikö suunnittelu loogisesti?

ei lainkaan 1 2 3 4 5 täysin

Saitteko tarpeeksi tietoa opinnäytetyöstä?

ei lainkaan 1 2 3 4 5 täysin

3. Opinnäytetyön aikataulutus

Oliko aikataulutus onnistunut?

ei lainkaan 1 2 3 4 5 täysin

4. Opinnäytetyön eli Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun toteutus

Menikö toteutus suunnitelmien mukaan?

ei lainkaan 1 2 3 4 5 täysin

Etenikö suunnitelma johdonmukaisesti?

ei lainkaan 1 2 3 4 5 täysin

5. Sanallinen palaute yleisesti Herra Hakkaraisen talon suuresta seikkailusta

Herra Hakkaraisen talon suuren seikkailun toteutuksen suunnitelma

Keskiviikko 8.6.2011, paikalla klo 8.15 → tavarat paikoilleen ja varmistus, että kaikki on ok.

- Klo 8.50 pisteiden ohjaajat koolle ja vielä varmistus, että kaikki tietää mitä tehdä.
- Klo 9.00 päiväkotilaiset saapuvat.
- Jakaantuminen ryhmiin (4 ryhmää), ryhmän ohjaajille lasten kunniakirjat ja kartta.
- Ryhmät siirtyvät ensimmäiselle pisteelle ja seikkailu voi alkaa.
- Yhdellä pisteellä ollaan n. 15 min. Ennen pisteen suorittamista/suorittamisen jälkeen annetaan ryhmälle aikaa tutustua huoneeseen jos haluaa.
- Ryhmät vaihtavat pistettä suurin piirtein yhtä aikaa, näin ei tule ruuhkaa.
- Kun ryhmät ovat kiertäneet kaikki 5 pistettä, kerään ryhmäohjaajilta kunniakirjat ja allekirjoitan ne. Lapset saavat tutustua vapaasti taloon.
- N. klo 10.30 Herra Hakkarainen kulkee.
- N. klo 10.45 kokoonnutaan yhteen, lapset saavat ryhmä kerrallansa kunniakirjat ja Heikki Hämähäkit ja aplodit, ryhmäohjaajat saavat palautelomakkeen → päiväkotilaiset lähtevät.

- N. klo 11.00 Pisteiden purku ja siivous, Herra Hakkaraisen talon henkilökunnalle palautelomake